

ARS POETICA
ERATO

ΕΡΑΤΩ

Διεθνής Επιθεώρηση Ποίησης και Ποιητικής
(Revista Internacional de Poesía y Poética)

Τεύχος (Número)

1

Αθήνα (Atenas), 2017

ISSN:

ΤΕΥΧΟΣ 1ο, Ιούνης του 2017

Número 1, Junio de 2017

Εξώφυλλο της Κριστίνας Καραγιάννη
(Portada de Kristina Karagianni)

Έκδοση–Διεύθυνση (Edición-Dirección)
Στέλιος Καραγιάννης (Stelios Karagiannis)

Επικοινωνία-συνεργασίες (Comunicación-colaboraciones):

limonero@otenet.gr

Συντακτική Επιτροπή (Consejo de Redacción)

Θεοδούλη Αλεξιάδου, Δρ. Πανεπιστημίου Σορβόνης
(**Theodouli Alexiadou**, Dr. de Filología de la Universidad de Sorbona)

Βασίλης Αλεξίου, Επίκουρος Καθηγητής Θεωρίας της Λογοτεχνίας ΑΠΘ
(**Vasilis Alexiou**, Profesor Asistente de Teoría de la Literatura, Universidad Aristóteles de Tesalónica)

Στέλιος Καραγιάννης, Ποιητής, Δρ. Φιλοσοφίας και Θεωρίας της Λογοτεχνίας,
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
(**Stelios Karagiannis**, Poeta, Dr. de Filosofía y Teoría de la Literatura, Universidad Abierta de Grecia)

Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, Αναπληρωτής Καθηγητής Εφαρμοσμένης
Μεταφρασεολογίας ΑΠΘ
(**Konstantinos Paleologos**, Profesor Asociado de Traductología Aplicada Universidad Aristóteles de Tesalónica)

Χοσέ Ριέντα Πόλο, Ακαδημαϊκός και Καθηγητής του Πανεπιστημίου της Γρανάδας
(**José Rienda Polo**, Académico y Profesor de la Universidad de Granada)

Βασιλική Ράπτη, Δρ Συγκριτικής Φιλολογίας Παν. Ουάσινγκτον, Παν. Harvard
(**Vasiliki Rapti**, Dr. de Filología Comparada de la Universidad de Washington, Universidad de Harvard)

Λουίς Μανουέλ ντε λα Πράδα, Ακαδημαϊκός, Ανδαλουσιάνικη Ακαδημία της Ιστορίας της Σεβίλλης

(**Luis Manuel de la Prada**, Académico, Académia Andaluza de la Historia de Sevilla)

Μιγέλ Κρούθ Χιράλντεθ, Ακαδημαϊκός και Καθηγητής του Πανεπιστημίου της Σεβίλλης

(**Miguel Cruz Giráldez**, Académico y Profesor de la Universidad de Sevilla)

ΕΡΑΤΩ (ERATO) (ARS POETICA)

Διεθνής Επιθεώρηση Ποίησης και Πουητικής
(Revista Internacional de Poesía y Poética)

Τεύχος 1º, Ιούνιος, 2017 (Número 1, Junio de 2017)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ (INDICE)

	Σελίδα (Página)
1. ΞΕΝΗ ΠΟΙΗΣΗ (POESIA EXTRANJERA)	
1.1. Ισπανική Ποίηση-Τρεις Ποητές της γενιάς του '70 (Poesía Española-Tres Poetas de la generación de los '70)	5
1.2. Ισπανική Ποίηση-Τρεις Ποητές της γενιάς του '80 (Poesía Española-Tres Poetas de la generación de los '80)	58
1.3. Ισπανική Ποίηση-5 Ποιήματα της Ροζαλίας ντε Κάστρο (Poesía Española -5 Poemas de Rosalía de Castro)	102
1.4. Ισπανική Ποίηση-5 Ποιήματα της Άδα Σάλας (Poesía Española -5 Poemas de Ada Salas)	108
2. ΔΟΚΙΜΙΟ (ENSAYO)	
2.1. Ποιητικό Μανιφέστο (Manifiesto Poético) (Juan Manuel de Faramiñán Gilbert)	123
2.2. Εγκώμιο του Juan Ramón Jiménez (Elogio de Juan Ramón Jiménez) Στέλιος Καραγιάννης (Stelios Karagiannis)	125
3. ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (POESIA NEOGRIEGA RECIENTE)	
Τέσσερις Ποητές (Cuatro Poetas)	130
4. ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗΣ (CRÍTICA DE POESIA).....	178

**ΞΕΝΗ ΠΟΙΗΣΗ
(POESÍA EXTRANJERA)**

**Ισπανική Ποίηση-Τρεις Ποητές της γενιάς του 70
(Poesía Española-Tres Poetas de la generación de los 70)**

ΧΟΥΑΝ ΝΤΕ ΛΟΞΑ

(JUAN DE LOXA)

(Granada, 1944)

Traducción(Μετάφραση):Stelios Karagiannis(ΣτέλιοςΚαραγιάννης)

Ποιητής και δημοσιογράφος.Εμφανίστηκε το 1968 στα ισπανικά γράμματα με την ίδρυση της επιθεώρησης *Ποίηση '70*.Σπούδασε στη Γρανάδα Φιλοσοφία και Φιλολογία.Ποιήματά του μεταφράστηκαν στα ελληνικά και σε άλλες γλώσσες.Βραβευμένος ποιητής για το έργο του και την προσφορά του στον ισπανικό πνευματικό πολιτισμό υπήρξε για πολλές δεκαετίες Διευθυντής του Μουσείου Λόρκα.Εξέδωσε πολλές ποιητικές συλλογές. Αξιοσημείωτη είναι η επί δεκαετίες παρουσίαση από τον ίδιο της ισπανικής ποίησης στο ραδιόφωνο.Ζείμεταξύ Γρανάδας και Μαδρίτης,γράφοντας τις αυτοβιογραφικού χαρακτήρα αναμνήσεις του.

Εγκαινίασε στο Μουσείο Λόρκα την αίθουσα Κατίνας Παξινού επί υπουργείας Μελίνας Μερκούρη.

A MORENTE

*(Al cantaor Enrique Morente,
en su homenaje de la
Peña flamenca “La Platería”,
del Albaicín)*

No es este hombre un cantaor: es la tormenta
para resurrección de los poetas enterrados
bajo el sauce de san Juan de la Cruz.

Corazón de vinilo,

Enrique

también se llama amor

y a Morente alargó el verso tímido,

mientras tiritaba el frío del mundo

y un eco acaricia la noche, eterno soplo.

ΣΤΟΝ ΜΟΡΕΝΤΕ

*(Στον τραγουδοποιό Ενρίκε Μορέντε,
στο αφιέρωμα σ' αυτόν
από την "LaPlatería",
στο Αλμπαϊθίν)*

Δεν είναι τραγουδοποιός ο άνθρωπος αυτός: είναι η καταιγίδα
για την ανάσταση των θαμμένων ποιητών
κάτω απ' την ιτιά του Σαν Χουάν δε λα Κρουθ¹.

Καρδιά από βινίλιο,

Ενρίκε

ονομάζεται επίσης έρωτας

και στο "aMorente"² παρατείνω τον συνεσταλμένο στίχο,
καθώς απλώνεται η παγωνιά του κόσμου
και μια ηχώ χαϊδεύει την νύχτα, αιώνια πνοή.

¹Θρησκευτικός και μυστικός ποιητής της ισπανικής Αναγέννησης

²amor-Morente: λογοπαίγνιο με το όνομα του τραγουδιστή

HABÍA LLEGADO EL POETA DESDE ALEJANDRÍA

*Y si he de dar un testimonio de mi época es
éste: fue bárbara y primitiva pero poética.*

Ernesto Cardenal

*Era más extranjero que tú
más triste que tú...*

M. Vázquez Montalbán

Todos eran Kavafis y Luis Cernuda

había ocupado un lugar de acceso más difícil
en la librería, un estante
al que había que alcanzar con escalera.
Kavafis frente a los ojos, a mano, recién
llegado y en el mejor espacio del sofá,
con esa luz de encaje que viene del jardín
y un licor en la mesa: copa de opalina,
botella de cristal de bohemia,
labios a punto y a compartir lo mismo
que los ojos: otros versos para muchos cuerpos,
poemas invasores como una dulce

mancha de aceite

expandiéndose

sobre los escritorios o los pupitres de las aulas:

Kavafis contigo de paseo, lo mismo que un amor secreto,

eludiendo miradas, aunque cientos

o miles de pares de ojos

coincidan en el mismo instante

y con igual recato.

En los años 70 del pasado siglo,

ocurrirían los hechos:

muchos fueron Konstantino Kavafis

y dejaron su huella

en el papel y en los tatuajes.

Luego, con siete llaves y cerradura, guardaron esa fragancia.

Y es cuando volvió a quedarse “completamente solo”,

poeta sin trampa, observándote y observándolos.

Lo ven algunas veces

con sus maletas que llevan pegatinas de los hoteles

de Ítaca o de cualquier lugar del mundo,

dejando parte de su equipaje en cuartos de pensiones

de estudiantes que, al descubrirlo,

inician su aventura

en nuevas ediciones

del mismo o de otros traductores,

pero idéntico autor aunque más joven.

ΕΙΧΕ ΦΤΑΣΕΙ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

*Κι αν είναι να δώσω μια μαρτυρία για την εποχή μου
αυτή είναι: ήταν βάρβαρη και πρωτόγονη αλλά ποιητική.*

Ερνέστο Καρδενάλ

*Ήταν πιο ξένος από σένα
πιο λυπημένος από σένα...*

Μ. Βάθκεθ Μονταλμπάν

Όλοι ήταν Καβάφης κι ο Λουίς Θερνούδα

είχε καταλάβει ένα σημείο πρόσβασης πιο δύσκολο
στη βιβλιοθήκη, ένα ράφι
που έπρεπε να το φτάσεις με σιάλα.

Ο Καβάφης μπροστά στα μάτια τους, εύκαιρος, νέα
παραλαβή και στην καλύτερη θέση του καναπέ,
με αυτό το κροσσωτό φως που έρχεται απ τον κήπο
κι ένα λικέρ στο τραπέζι: ποτήρι από οπαλίνα,
μπουκάλι από κρύσταλλο Βοημίας,
χείλη έτοιμα να μοιραστούν το ίδιο
με τα μάτια: άλλους στίχους για πολλά σώματα,
ποιήματα επιδρομείς όπως ένας γλυκός

λεικές από λάδι

που απλώνεται

πάνω στα γραφεία ή στα θρανία των αιθουσών:

ο Καβάφης μαζί σου στη βόλτα, όπως ένας μυστικός έρωτας,
υπεκφεύγοντας ματιές, ακόμη κι αν εκατοντάδες

ή χιλιάδες ζεύγη ματιών

συμπίπτουν την ίδια στιγμή

και με την ίδια προσοχή.

Την δεκαετία του 70 του προηγούμενου αιώνα,

θα συνέβησαν τα γεγονότα:

πολλοί ήταν Κωνσταντίνος Καβάφης

κι άφησαν το στίγμα τους

στο χαρτί και στα τατουάζ.

Ύστερα, σαν επτασφράγιστο μυστικό, φύλαξαν αυτό το άρωμα.

Κι ήταν τότε που ξανάμεινε “απολύτως μόνος”,

ποιητής δίχως κόλπα, παρατηρώντας σε και παρατηρώντας τους.

Κάποιες φορές τον βλέπουν

με τις βαλίτσες του που φέρουν αυτοκόλλητα από τα ξενοδοχεία

της Ιθάκης ή οποιουδήποτε άλλου μέρους του κόσμου,

αφήνοντας μέρος των αποσκευών του σε φοιτητικές κάμαρες πανδοχείων που, μόλις
τις ανακαλύψουν,

αρχίζουν την περιπέτειά τους

σε νέες εκδόσεις

του ίδιου ή άλλων μεταφραστών,

αλλά του ίδιου συγγραφέα αν και νεότερου.

ÁNGELES CAÍDOS

A Kostas Tsiropulos

*Y sobre el viento subió el ángel
y sobre el ángel subió el hombre
y sobre el hombre subió el amor.*

R.Alberti

Bajaron los ángeles, en paracaídas,
sobre las azoteas de la ciudad,
(pero uno cayó al mar).
Aquellos ángeles a quienes Dios retiró el permiso
de vuelo,
tenían un compromiso con los niños antiguos
que pidieron socorro en sus pesadillas
entre las cuatro esquinas de la cama.
Habían sido cesados los ángeles
y ellos huyeron con los paracaídas robados
a los aviones, pues amaban
a sus niños
ahora ancianos sin
madre
y querían soplarles un vilano al oído,
junto a una sonrisa de cosquillas
de pluma.

Pero los gendarmes les confiscaron las alas,
(junto a cinco gramos de polvillo de estrellas)
y tuvieron que utilizar paracaídas
sin saber bien su manejo:
cayeron al mar y muchos se ahogaron,
menos aquel que un pescador
 encontró en la playa
que parecía dormido y ahora se
exhibe en el zoológico.
Los otros ángeles
pasan junto a nosotros y nos besan,
y ocupan invisibles
las sillas vacías de los conciertos.
Tened mucho cuidado y no les hagáis
daño, pues sólo hieren a quienes los atacan.

ΕΚΠΤΩΤΟΙ ΑΓΓΕΛΟΙ

Στον Κώστα Τσιρόπουλο

*Και πάνω στον άνεμο ανέβηκε ο άγγελος
και πάνω στον άγγελο ανέβηκε ο άνθρωπος
και πάνω στον άνθρωπο ανέβηκε ο έρωτας.
Ραφαέλ Αλμπέρτι*

Κατέβηκαν οι άγγελοι, με αλεξίπτωτα,
πάνω στις ταράτσες της πόλης,
(αλλά ένας έπεσε στη θάλασσα).

Εκείνοι οι άγγελοι στους οποίους ο Θεός ανακάλεσε την άδεια πτήσης,
είχαν μια υποχρέωση με τα αρχαία βρέφη
που ζήτησαν βοήθεια στους εφιάλτες τους
ανάμεσα στις τέσσερις γωνιές του κρεβατιού.

Είχαν παυτεί οι άγγελοι
κι εκείνοι δραπέτευσαν με τα κλεμμένα αλεξίπτωτα
στα αεροπλάνα, γιατί αγάπαγαν
τα βρέφη τους

τώρα γερόντια δίχως

μητέρα

κι ήθελαν να τους φυσήξουν μια πικραλίδα στ' αυτί,
μαζί με ένα γαργαλιστικό χαμόγελο

από φτερά.

Αλλά οι χωροφύλακες τους κατάσχεσαν τα φτερά,
(μαζί με πέντε γραμμάρια αστερόσκονης)
κι έπρεπε να χρησιμοποιήσουν αλεξίπτωτα
δίχως να ξέρουν καλά το χειρισμό τους:
έπεσαν στη θάλασσα και πολλοί πνίγηκαν,
εκτός από εκείνον που ένας ψαράς
βρήκε στην ακτή
που φαινόταν να κοιμάται και τώρα
εκτίθεται στον ζωολογικό κήπο.
Οι άλλοι άγγελοι
περνούν δίπλα μας και μας φιλούν,
και καταλαμβάνουν αόρατοι
τις κενές καρτέλες των κονσέρτων.
Να προσέχετε πολύ και να μη τους κάνετε
κακό, γιατί χτυπούν μόνο αυτούς που τους επιτίθενται.

NO LO CONOCÍA DE NADA

Si todos llevan puestas las alas,
¿cómo descubriré quién es
el ángel verdadero?
Están en las bocas del Metro
de Fuencarral,
o patinando, con su aleteo cómplice
por los escaparates de lujo
o en la calle del sonido,
a la salida del concierto del grupo
de moda, con sus pibas...
Los encuentras góticos, amorosos
o agresivos, con los vaqueros rotos,
de regreso a sus barrios. Ellas,
de minifalda o cualquier cosa,
recostadas en un ala indiferente
y lánguida y maquillaje ajado.
Tan fija su mirada en mis ojos,
a las puertas de la Telefónica,
que no supe reaccionar de otro modo
que disparándole, antes de que
se abalanzara sobre mí para quitarme
el último modelo de móvil y me dejara
el corazón sobre la acera, pisoteándolo,

haciéndolo añicos.

Llegaron los del Sámur.

A mí la poli me llevó a declarar,
esposado. Hoy vino el abogado a mi jaula
para decirme que no murió, que curaron
sus heridas de bala y que ha pedido
tener un bis a bis conmigo
este fin de semana.

ΜΟΥ ΗΤΑΝ ΕΝΤΕΛΩΣ ΑΓΝΩΣΤΟΣ

Εάν όλοι φορούν τα φτερά τους,
πως θα ανακαλύψω ποιος είναι
ο αληθινός άγγελος?
Βρίσκονται στις εισόδους του Μετρό
του Φουενιαράλ,
η πατινάροντας, με το συνένοχο φτερούγισμά τους
μπροστά στις πολυτελείς βιτρίνες
ή στη βουερή λεωφόρο,
στην έξοδο της συναυλίας ενός συγκροτήματος
της μόδας, με τις πιτσιρίκιες τους...
Τους συναντάς γοτθικούς, ερωτικούς
ή επιθετικούς, με τα σμισμένα τζην,
καθώς επιστρέφουν στις γειτονιές τους. Αυτές,
με μίνι φούστα ή οτιδήποτε άλλο,
ακουμπισμένες σε ένα αδιάφορο και νωθρό
φτερό και με μακιγιάζ ξεβαμμένο.
Τόσο επίμονο το βλέμμα του στα μάτια μου,
στην είσοδο της Τελεφόνια,
που δεν μπόρεσα να αντιδράσω με άλλο τρόπο
παρά πυροβολώντας τον, πριν
ορμήσει πάνω μου για να μου αρπάξει
το υπερσύγχρονο κινητό μου και να με αφήσει

να καρδιοχτυπώ πάνω στο πεζοδρόμιο, ποδοπατώντας το,
κάνοντάς το θρύψαλα.

Κατέφτασε το Πρώτων Βοηθειών.

Εμένα η αστυνομία με οδήγησε στο τμήμα για να καταθέσω,
δεμένο με χειροπέδες. Σήμερα ήρθε ο δικηγόρος στο κελί μου
για να μου πει ότι δεν πέθανε, ότι θεράπευσαν
τις πληγές του από τη σφαίρα και ότι ζήτησε
να έχει ένα τετ α τετ μαζί μου
αυτό το σαββατοκύριακο.

PAROLE, PAROLE

*Este diente olvidado que tiene su último brillo
bajo la piedra caliente,
bajo el pecho que duerme.*

V. Aleixandre, “La palabra”

Vemos pasar palabras
por el río. Se deshace
todo el dibujo que labios
como hojas
habían lanzado al aire
de una voz naufragando.
Pasan troncos de árboles
entre una mano sola
ya sin cuerpo, una mano
sola y con sortija.
Tan deprisa el reloj de las aguas.
Dicen adiós esas palabras
-letras que ya no pertenecen
a nombres, verbos, adverbios o adjetivos-
y un pájaro de la simétrica bandada,
pierde su brújula, sin noticias
ni horario de llegada
rozando de una nube el cloroformo.

En perpendicular, cometa herido,
clava su pico en la palabra. Levanta
su bandera blanca: *poema*.

La mano sola del ahogado
sujeta la letra *a* y araña
la piel de la madera.

En la orilla,
una botella ríe escapada
del barco de su vientre y ríe
verde de islas, tan borracha
que sueña ver paisajes
de suicidas
que aplauden el fin de la lectura
de aquel libro que vence la corriente
y sobrevive.

Una vitola se despega
del tobillo del hombre destilándose,
casi desangrado
en un accidente de autopista
con señal equivocada.

Si se acercan sirenas como gritos de amigos
el poema desea lamer su herida, cuanto antes,
para mostrarse limpio
a la hora de la meta, mientras huye a la acequia

que lo arrastra hacia el río,
por si algún pescador lanza el anzuelo
y vive su agonía en ese puerto
donde miren los niños el cadáver
y no lo reconozcan los fotógrafos.

PAROLE, PAROLE

*Αυτό το ξεχασμένο δόντι που έχει την τελευταία του λάμψη
κάτω απ' τη ζεστή πέτρα,
κάτω απ' το στέρνο που κοιμάται.*

B. Αλειζάντρε, “Η λέξη”

Βλέπουμε να περνούν λέξεις
απ' το ποτάμι. Διαλύεται
όλο το σχέδιο που χείλη
σαν φύλλα
είχαν εκτοξεύσει στον αέρα
από μια φωνή ναυαγισμένη.
Περνούν κορμοί δέντρων
μέσα από ένα χέρι μόνο
δίχως σώμα πια, ένα χέρι
μόνο και με δαχτυλίδι.
Τόσο βιαστικό το ρολόι των νερών.
Λένε αντίο αυτές οι λέξεις
-γράμματα που δεν ανήκουν πια
σε ονόματα, ρήματα, επιρρήματα ή επίθετα-
κι ένα πουλί από ένα συμμετρικό σμήνος,
χάνει τον προσανατολισμό του, δίχως ειδοποίηση
ούτε ωράριο άφιξης
ρουφώντας από ένα σύννεφο το χλωροφόρμιο.
Σε κάθετη
πτώση, σαν πληγωμένος κομήτης,

καρφώνει το ράμφος του στη λέξη. Υψώνει

την άσπρη σημαία του: το ποίημα.

Το χέρι, μόνο, του πνιγμένου

κρατάει το γράμμα άλφα και ξύνει

το φλοιό του ξύλου.

Στην όχθη,

μια μποτίλια γελάει διαφεύγοντας

απ' τα αμπάρια ενός πλοίου και γελάει

πράσινο των νησιών, τόσο μεθυσμένη

που ονειρεύεται να δει τοπία

αυτοχείρων

που χειροκροτούν το τέλος της ανάγνωσης

εκείνου του βιβλίου που πάει ενάντια στο ρεύμα

και επιβιώνει.

Ένας επίδεσμος ξεκολλάει

απ' τον αστράγαλο του άντρα στάζοντας,

σχεδόν αιμορραγώντας

σε ένα αυτοκινητιστικό δυστύχημα

από λάθος σήμα.

Αν πλησιάζουν σειρήνες σαν κραυγές φίλων

το ποίημα ποθεί να του γλύψει τη πληγή, όσο το δυνατόν συντομότερα,

για να παρουσιαστεί καθαρός

την ώρα του τερματισμού, καθώς διαφεύγει στο αυλάκι

που τον παρασέρνει προς το ποτάμι,

μήπως κάποιος ψαράς ρίξει την πετονιά του

και ζήσει την αγωνία του σ' αυτό το λιμάνι
όπου μπορεί να δουν τα παιδιά το πτώμα
και να μην το αναγνωρίσουν οι φωτογράφοι.

POETAS Y NARANJOS

A Pablo García Baena

Córdoba lejana y sola

F. García Lorca

Se atreven a decirme: <no acudas a la cita>

Sor Cristina de Arteaga

Y los ojos lejísimos buscaron los azogues
cuando en el río alas nadan despavoridas
huyendo del espejo
donde la noche teme al beso o al cuchillo
del tiempo roto, bien guardado en un cofre.
Sabéis que ese platero hilvanando los cuerpos
al raro pez del ángel, siente
como el jinete
la soledad labrada de la noche en su espuela;
entonces una voz de patios detenidos
se asoma entre las páginas del hombre
y de sus cánticos
que revelan la mano tendida hacia los versos
como labios al sol anunciando la sangre
que riega las macetas.
Córdoba ya tan cerca; el zumo te reclama.

ΠΟΙΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΕΣ

Στον Πάμπλο Γκαρθία Μπαένα

Κόρδοβα αλαργινή και μόνη

Φ. Γκαρθία Λόρκα

Τολμούν να μου πουν: <μη πας στο ραντεβού>

Σορ Κριστίνα δε Αρτεαγα

Και τα αλαργινά μάτια αναζήτησαν τους υδραργύρους
όταν στο ποτάμι φτερούγες κολυμπούν τρομοκρατημένες
δραπετεύοντας απ' τον καθρέφτη
όπου η νύχτα φοβάται το φιλί ή το μαχαίρι
του θρυμματισμένου χρόνου, καλά φυλαγμένου σε μια κασέλα.
Ξέρετε ότι αυτός ο αργυροχόος σκιαγραφώντας τα σώματα
στο παράξενο ψάρι του αγγέλου, αισθάνεται
όπως ο καβαλάρης
την χαραγμένη μοναξιά της νύχτας στα σπιρούνια του·
τότε μια φωνή από περίκλειστες αυλές
εμφανίζεται ανάμεσα στις σελίδες του ανθρώπου
και των ασμάτων του
που αποκαλύπτουν το χέρι απλωμένο προς τους στίχους
σαν χείλη στον ήλιο αναγγέλλοντας το αίμα
που ποτίζει τις γλάστρες.
Κόρδοβα τόσο κοντινή πια· ο χυμός σε διεκδικεί.

ΧΟΣΕ ΑΝΤΟΝΙΟ ΜΟΡΕΝΟ ΧΟΥΡΑΔΟ

(JOSE ANTONIO MORENO JURADO)

(Sevilla,1946)

Traducción (Μετάφραση) : Ana Stergiou (ΆνναΣτεργίου)

Ο Χοσέ Αντόνιο Μορένο Χουράδο, ποιητής,δοκιμογράφος και μεταφραστής της βυζαντινής και νεοελληνικής λογοτεχνίας και ποίησης στα ισπανικά, είναι ο σημαντικότερος ζων νεοελληνιστής στην Ισπανία.Ζει στη Σεβίλλη όπου και διδάξε νεοελληνική και βυζαντινή λογοτεχνία στο ομώνυμο πανεπιστήμιο της πρωτεύουσας της Ανδαλουσίας για πέντε χρόνια.Μεταφραστής και μελετητής του έργου των Ο.Ελύτη και Γ.Σεφέρη δημοσίευσε πάνω από είκοσι ποιητικές συλλογές και λογοτεχνικά βιβλία με μελέτες και δοκίμια για την νεοελληνική ποίηση και τη λογοτεχνία.Βραβευμένος ποιητής στην Ισπανία και στην Ελλάδα,δημοσίευσε μια ογκώδη ανθολογία της νεοελληνικής ποίησης στα ισπανικά ανθολογώντας ποιητές μέχρι και τη δεκαετία του '80.

II

¡Danzad!,

Coribantes,

danzad!

Danzad en torno a Fedro

con dulce torbellino de máscaras y altares.

Hay una luna azul

que purifica

del contagio solemne de estar solos.

Formad en torno a mi vuestra crisalida.

Que el ritmo,

siringa verdescida de los vientos,

os ilumine el vientre más enjuto

y el tálamo sediento del paisaje

se prosifique

sobre la esperma seca de una nube caída.

Coribantes,

arrieros del verso mal sentido,

farándula gigante que cultiváis a Pindaro,

como un cerco caliente

donde vender la luz y la palabra.

Danzad en torno a mí,

cadáver

II

Χορέψτε!

Κορύβαντες,

χορέψτε!

Χορέψτε γύρω από τον Φαίδρο
με γλυκιά ανεμοζάλη από μάσιες και βωμούς.

Υπάρχει μια γαλάζια σελήνη
που εξαγνίζει
από τη φοβερή μόλυνση του να είστε μόνοι.
Φτιάξτε γύρω μου τη χρυσαλίδα σας.
Ώστε ο ρυθμός,
σύριγγα πρασινισμένη απ' τους ανέμους,
να σας φωτίσει την τόσο ισχνή κοιλιά
και ο διψασμένος θάλαμος του τοπίου
να αποτυπωθεί
πάνω στο στεγνό σπέρμα ενός σύννεφου πεσμένου.

Κορύβαντες,

ημιονηγοί του κακώς εννοούμενου στίχου,
γιγάντιο τσίρκο που καλλιεργείτε τον Πίνδαρο,
σαν ένα τσέρκι φλεγόμενο
όπου πωλείται το φως και η λέξη.

Χορέψτε γύρω μου,

πτώμα

που ξερνάει τη θάλασσα στ' αυτιά σας,
πιεστικός πυρετός στο τίποτα και για το τίποτα.

Η μουσική απλώνεται γύρω απ' το δέντρο
και απομακρυσμένη μένει,
γυμνή από σας,
ριζωμένη στην ήρεμη κορυφογραμμή των βουνών.

V

Acepta, Apolo, mi humilde sacrificio
por el cálido amor de Eryximaco.

Levantaré una estatua de bien dorados bucles
en actitud de amante

-bronce o mármol

donde la luz esconda-,
junto a los cien calderos y en la fuente
de la colina pálida de Delfos.

Me ha sido fiel desde los veinte años
como un gesto,
prisión y adolescente
donde el amor fue crátera y olivo,
tan todo en mí,

que el dedo de la tarde dibujaba

la sombra más austera
con un solo pincel de río y de paisaje.

Por el amor de Eryximaco entretuve la vida.

La amé

- tan tristemente-

como el que odia
la víspera de la luz de tu ventana.

Por su constante amor,

olvido

que no puede mi mano taladrar
el muro vespertino de la muerte.

V

Δέξου, Απόλλωνα, την ταπεινή μου θυσία
για τον παθιασμένο έρωτα του Ερυξίμαχου.

Θα υψώσω ένα άγαλμα από καλά χρυσομένες μπούιλες
σε στάση εραστή

-χάλκινο ή μαρμάρινο

όπου το φως να κρύβει-,
μαζί με τα ειατό αγγεία και στην πηγή
του κιτρινωπού λόφου των Δελφών.

Μου 'χει σταθεί πιστός απ' τα είκοσι του χρόνια
σαν μια χειρονομία,
φυλακή και εφηβεία
όπου ο έρωτας ήταν κρατήρας και ελαιώνας,
τόσο ολοκληρωτικά δικός μου,

που το δάχτυλο του απόβραδου σχεδιάζε

την πιο αυστηρή σιιά
με μια μόνο πινελιά του ποταμού και του τοπίου.
Για τον έρωτα του Ερυξίμαχου απόλαυσα τη ζωή.
Την αγάπησα

-τόσο θλιμμένα-

όπως αυτός που μισεί
την παραμονή του φωτός στο παράθυρό σου.
Για τον σταθερό του έρωτα,
ξεχνώ
ότι δεν μπορεί το χέρι μου να διαπεράσει
τον εσπερινό τοίχο του θανάτου.

VII

He sido un iniciado
de los hondos Misterios de Eleusis.
Porque he creído en ellos,
en sus dogmas,
los he quebrado ardientemente con mi lengua.
La verdad se compone con los trozos
de cada corazón y cada labio.
Lo que falte,
tal vez
nos haya sido escrito en las entrañas
oscuras de la tierra.

VII

Υπήρξα ένας μυημένος
στα σκοτεινά Ελευσίνια Μυστήρια.
Επειδή πίστευα σ' αυτά,
στα δόγματά τους,
τα παραβίασα παθιασμένα με τη γλώσσα μου.
Η αλήθεια συντίθεται με τα κομμάτια
της κάθε καρδιάς και του κάθε χείλους.
Αυτό που μπορεί να λείπει,
ίσως
μας έχει γραφτεί στα σκοτεινά
έγκατα της γης.

IX

Has amado a una sombra, Pigmalión,
inmóvil todavía.

Cuántas veces
pequeño Fedro mío,
fuiste a verla,
dulcísima al venir de la alborada,
de pie junto a la fuente
diamantina y coral de Calirroeo.

Cuántas veces,
perdida la memoria,
le suplicaste un gesto,
una caricia,
cualquier prueba de amor
para sentirte vivo de repente.

Sólo un ave,
cansada,
se reclinó en sus labios,
mientras la lluvia
con golpes de cristal
le hirió constanemente la mejilla.

IX

Αγάπησες μια σκιά, Πυγμαλίωνα,
ακίνητη ακόμα.

Πόσες φορές
μικρέ μου Φαίδρο,
πήγες να τη δεις,
γλυκύτατη καθώς έρχεται μες στη χαραυγή,
όρθια δίπλα στην πηγή
την κοραλλένια και αδαμάντινη της Καλλιρρόης.

Πόσες φορές,
με χαμένη τη μνήμη,
την ικέτεψες για ένα νεύμα,
ένα χάδι,
οποιαδήποτε απόδειξη αγάπης
για να αισθανθείς προς στιγμήν ζωντανός.

Μόνο ένα πουλί,
κουρασμένο,
έγειρε στα χείλη της,
ενώ η βροχή
με κρυστάλλινα χτυπήματα
της πλήγωνε αδιάκοπα το μάγουλο.

LOS BÄRBAROS

A la sombra de un tema de C.P.Cavafis

Ni siquiera sabíamos sus nombres.

Sólo que, a la mañana, cruzaron con decisión la frontera.

Tranquilamente. Sin presentar batalla.

Con la arrogancia de quien se cree superior

por adoptar los gestos de la muerte.

Éramos emotivamente tan débiles, tan confiados,

que nos engañaron al instante con sus buenas palabras,

con una humildad fingida y sediciosa.

Y así, sin darnos cuenta, los sentamos en la mesa.

Pusimos en sus manos nuestra casa, nuestras posesiones.

Les entregamos graciosamente el reino.

Incluso los escritos. Los de ahora y los que heredamos

de nuestros antepasados con respeto y adoración.

Y, al cabo de los años, convencidos de su triunfo,

comenzaron a prostituir nuestra legua,

a dilapidar nuestra escasa fortuna,

y nos expulsaron sin piedad y con rabia

de nuestra antigua belleza.

Y, a fin, como señores,

pretenden hacernos esclavos de sus propios vicios.

Pero, si tengo fuerzas

para seguir viviendo como siempre,

mantendré mis principios,

alta la cabeza y en mi puesto.

Nunca dejaré que mis poemas se adapten

a sus modas, a sus falsos estilos cernudianos.

Al menos,

esa será la única antorcha de la libertad

que mantendré encendida.

ΟΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙ

Στη σκιά ενός θέματος του Κ.Π.Καβάφη

Ούτε που γνωρίζαμε τα ονόματά τους.

Μόνο ότι, το πρωί, πέρασαν αποφασιστικά τα σύνορα.

Ήρεμα. Δίχως να δώσουν μάχη.

Με την υπεροψία εκείνου που αισθάνεται ανώτερος
επειδή έχει ενστερνιστεί τα σημάδια του θανάτου.

Ήμασταν συναισθηματικά τόσο αδύναμοι, τόσο εύπιστοι,
που μας ξεγέλασαν αμέσως με τις καλές τους λέξεις,
με μια ταπεινότητα προσποιητή και υπονομευτική.

Κι έτσι, δίχως να το καταλάβουμε, τους βάλουμε στο τραπέζι.

Αποθέσαμε στα χέρια τους το σπίτι μας, τα υπάρχοντά μας.

Τους εγκωρήσαμε χαριστικά το βασίλειο.

Αιόμη και τα αρχεία. Τα τωρινά κι αυτά που κληρονομήσαμε
από τους προγόνους μας με σεβασμό και ευλάβεια.

Και, με το πέρασμα των χρόνων, πεπεισμένοι για τον θρίαμβό τους,
άρχισαν να διαφθείρουν τη γλώσσα μας,
να σπαταλούν τους εναπομείναντες πόρους μας,
και μας εξόρισαν δίχως έλεος και με λύσσα

από την δική μας παλιά ομορφιά.

Και, στο τέλος, σαν κύριοι,

προτίθενται να μας κάνουν σκλάβους της φαυλότητάς τους.

Αλλά, αν έχω δυνάμεις

για να συνεχίσω να ζω όπως πάντα,

θα διατηρήσω τις αρχές μου,

με το κεφάλι ψηλά και στη θέση μου.

Ποτέ δεν θα επιτρέψω να προσαρμοστούν τα ποιήματά μου

στις μόδες τους, στο ψεύτικο θερνούδιανό τους ύφος.

Τουλάχιστον,

αυτή θα είναι η μοναδική δάδα της ελευθερίας

που θα διατηρήσω αναμμένη.

ANNA ΡΟΣΕΤΙ
(ANA ROSETTI)

(Cádiz,1950)

Μετάφραση :ΆνναΣτεργίου

(Traducción:AnaStergίου)

Η Άννα Ροσέτι, που γεννήθηκε στο Κάδιθ, είναι ιταλοϊσπανικής καταγωγής. Θεωρείται μία από τις σημαντικότερες φωνές της γενιάς του '70 και της ισπανικής ποίησης. Πολυβραβευμένη ποιήτρια. Το έργο της μεταφράστηκε σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες. Δημοσίευσε επίσης θεατρικά έργα και πεζογραφήματα.

DEMONIO, LENGUA DE PLATA...

Arcángel desterrado y refugiado en mi anhelo;
cada vez que la albahaca se movía
tus manos mi vientre apuñalaban
y en el raudal abanico de luces y luciérnagas
o en la pared confusa, donde el enfebrecido
pájaro de la noche se cernía,
aparecías tú.

Continua caracola prendida de mi oído;
hasta cuando la hierba, de grillos relucientes
salpicada, de pronto enloquecía
podíase escuchar tu lengua colibrí.

Y había que decidirse
entre el blanco inocente del naranjo
y tu oscura coraza.

Duro, frío y deslumbrante estuche
para tan dulce torso, terciopelo.

ΔΑΙΜΟΝΙΟ, ΓΛΩΣΣΑ ΑΠΟ ΑΣΗΜΙ...

Εξόριστος αρχάγγελος που καταφύγιο βρήκες στον πόθο μου·
κάθε φορά που ο βασιλικός κουνιόταν
τα χέρια σου τη κοιλιά μου μαχαίρωναν
και στη γοργή βεντάλια από πυγολαμπίδες και φώτα
ή στο θαμπό τοίχο, όπου το αεικίνητο
πουλί της νύχτας φτεροκοπούσε,
εμφανιζόσουν εσύ.

Μακρύ κοχύλι κρεμασμένο στ' αυτί μου·
μέχρι που το διάσπαρτο από λαμπυρίζοντα τριζόνια
χορτάρι ξαφνικά τρελαινόταν
και μπορούσε να ακουστεί η κολιμπρι σου γλώσσα.

Κι έπρεπε να αποφασίσω
ανάμεσα στο αθώο λευκό της πορτοκαλιάς
και το σκούρο στέρνο σου.

Σκληρό, κρύο και εκθαμβωτικό κάλυμμα
για ένα τόσο γλυκό, βελούδινο κορμί.

PERO QUÉ DEBO HACER

Dónde estará el sosiego
cuando en mi corazón duran las sensaciones
inquietantes del mundo y no puedo ordenar
en un caleidoscopio
la fragmentada imagen del recuerdo.

Ni entre los atropellos de voces y rumores
ni en el retroceder hasta un tiempo anterior
de todos los reflejos que voy acumulando
encuentro algún lugar para la ciudadela
inmóvil del silencio.

Un desbrozado espacio
para sentar la nada.

ΑΛΛΑ ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΩ

Πού να βρίσκεται η γαλήνη
όταν μέσα στη καρδιά μου διαρκούν τα αισθήματα
της ανησυχίας μου για τον κόσμο και δεν μπορώ να τακτοποιήσω
σε ένα καλειδοσκόπιο
την αποσπασματική εικόνα της ανάμνησης.
Ούτε μες στο συνωστισμό των φωνών και των ψιθύρων
ούτε στην αναδρομή σε ένα παρελθόντα χρόνο
όλων των κατοπτρισμών που συνεχώς συσσωρεύω
βρίσκω κάποιο τόπο για την ακίνητη
ακρόπολη της σιωπής.
Ένα ξεχερσωμένο μέρος
για να εγκαταστήσω το τίποτα.

CHICO WRANGLER

Dulce corazón mío de súbito asaltado.

Todo por adorar más de lo permisible.

Todo porque un cigarro se asienta en una boca

y en sus jugosas sedas se humedece.

Porque una camiseta incitante señala

de su pecho el escudo durísimo,

y un vigoroso brazo de la mínima manga sobresale.

Todo porque unas piernas, unas perfectas piernas,

dentro del más ceñido pantalón, frente a mí se separan.

Se separan.

ΑΓΟΠΙ WRANGLER

Γλυκιά μου καρδιά ξαφνικά ερωτοχτυπημένη.
Κι όλα γιατί λάτρεψες πέρα απ' το επιτρεπτό.
Κι όλα γιατί ένα τσιγάρο ακουμπάει σ' ένα στόμα
και στα χυμώδη του μετάξια υγραίνεται.
Γιατί ένα φανελάκι προκλητικό δείχνει
απ' το στέρνο του τον κραταιό θώρακα,
κι ένα ρωμαλέο μπράτσο απ' το κοντό μανίκι εξέχει.
Κι όλα γιατί κάποια πόδια, κάποια τέλεια πόδια,
μέσα απ' το πιο στενό παντελόνι, μπροστά μου ανοίγουν.
Ανοίγουν.

MI JARDÍN DE LOS SUPPLICIOS

En el rincón secreto, bajo el árbol,
despacio, muy despacio, desataste mis trenzas
y luego, impetuoso, porque yo sentí frío
y terca me negaba, arrancaste mi ropa.

Con cingulo de larga enredadera
la deslucida organza que sirviera de colcha
a la cuna común, experto me ceñiste.

En la callada hora, muy lejos de mis padres,
con jugo de geranios la boca me teñías
y ajorcas vegetales en mis breves tobillos
se enroscaron.

Bailé furiosamente.

Cual halo de mí henchíase la túnica,
en torno a ti crecían los aros de mis huellas.
Yo, tanagra diversa, evasivo laurel
y tú quieto. Perfectamente quieto
salvo el brazo con el que me flagelabas.

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΩΝ ΜΑΡΤΥΡΙΩΝ

Στη μυστική γωνιά, κάτω απ' το δέντρο,
αργά, πολύ αργά, ξέδεσες τις πλεξούδες μου
κι ύστερα, ορμητικός, επειδή εγώ κρύωνα
και πεισματικά αρνιόμουν, μου έβγαλες τα ρούχα.

Με κορδόνι από μακριά περιοκλάδα
την ξεθωριασμένη οργάντζα που χρησίμευε ως κάλυμμα
μιας συνηθισμένης κούνιας, ως ειδικός μου έδεσες.

Στη σιωπηλή ώρα, πολύ μακριά απ τους γονείς μου,
με χυμό από γεράνια το στόμα μου έβαφες
και βραχιόλια από φυτά στους λεπτούς μου αστραγάλους
τυλίχτηκαν.

Χόρευα λυσσαλέα.

Σαν φωτοστέφανο φούσκωνε γύρω μου το ύφασμα,
γύρω σου μεγάλωναν οι κύκλοι από τα χνάρια μου.

Εγώ, σαν άλλη Ταναγραία, σαν Δάφνη σε φυγή
κι εσύ ήρεμος. Απόλυτα ήρεμος
εκτός απ το χέρι σου με το οποίο με βασάνιζες.

EL JARDÍN DE TUS DELICIAS

Flores, pedazos de tu cuerpo;

me reclamo tu savia.

Aprieto entre mis labios

la lacerante verga del gladiolo.

Cosería limones a tu torso,

sus durísimas puntas en mis dedos

como altos pezones de muchacha.

Ya conoce mi lengua las más suaves estrías de tu oreja,

y es una caracola.

Ella sabe a tu leche adolescente,

y huele a tus muslos.

En mis muslos contengo los pétalos mojados

de las flores. Son flores, pedazos de tu cuerpo.

Ο ΚΗΠΟΣ ΤΩΝ ΗΔΟΝΩΝ ΣΟΥ

Λουλούδια, κομμάτια του κορμιού σου·

διεκδικώ τους χυμούς σου.

Σφίγγω ανάμεσα στα χείλη μου

την λυγισμένη βέργα της γλαδιόλας.

Θα έραβα λεμόνια στο κορμί σου,

οι σκληρές τους άκρες στα δάχτυλά μου

σαν ερεθισμένες ρώγες μικρού κοριτσιού.

Η γλώσσα μου ήδη ξέρει τις πιο απαλές ραβδώσεις του αυτιού σου,

κι είναι ένα κοχύλι.

Αυτή γεύεται το εφηβικό σου γάλα,

και έχει τη μυρωδιά των μηρών σου.

Στους μηρούς μου περικλείω τα υγρά πέταλα

των λουλουδιών. Είναι λουλούδια, κομμάτια του κορμιού σου.

A LA PUERTA DEL CABARET

Así te mostraron de repente:

el poderoso pecho, como el de un dios, desnudo,
mientras el oro entero, convocado en tu rostro, te nimbaba.

Me fui de aquel lugar,
tu imagen mis visiones presidiendo.

Día tras día te atribuí todo lo hermoso que encontré.

Mas nada igualó a tu luz primitiva

ni pudo superar al equívoco gesto,

tan femenina boca,

bello desdén del curvo labio. No, nada pudo.

Y ninguna invención que trajeron los días

mejoró aquel fugaz momento.

ΣΤΗΝ ΠΟΡΤΑ ΤΟΥ ΚΑΜΠΑΡΕ

Σε εμφάνισαν έτσι ξαφνικά:

με το σφριγηλό στήθος, όπως ενός θεού, γυμνό,

ενώ όλο το χρυσάφι, συγκεντρωμένο στο πρόσωπό σου, σε φώτιζε.

Έφυγα από εκείνο το μέρος,

ενώ η εικόνα σου στοίχειωνε τα οράματά μου.

Μέρα τη μέρα σου απέδωσα όλη την ομορφιά που συνάντησα.

Αλλά τίποτα δεν συγκρινόταν με το αρχέγονο φως σου

ούτε μπόρεσε να ξεπεράσει την αμφίσημη χειρονομία,

το τόσο θηλυκό στόμα,

την όμορφη περιφρόνηση του καμπύλου χείλους. Όχι, τίποτα δεν μπόρεσε.

Και καμιά επινόηση που έφεραν οι μέρες

δεν καλυτέρευσε εκείνη τη φευγαλέα στιγμή.

**Ισπανική Ποίηση-Τρεις Ποητές της γενιάς του '80
(Poesía Española-Tres Poetas de la generación de los '80)**

**ΧΟΣΕ ΓΚΟΥΤΙΕΡΡΕΘ
(JOSÉ GUTIÉRREZ)**

(Granada,1955)

Μετάφραση :Στέλιος Καραγιάννης
(Traducción: Stelios Karagiannis)

Ο Χοσέ Γκουτιέρεθ είναι ποιητής και δοκιμιογράφος και θεωρείται από την κριτική ως ένας από τους πιο αντιπροσωπευτικούς ποιητές της γενιάς του '80.Τα ποιήματά του μεταφράστηκαν σε διάφορες γλώσσες.Ζει στη Γρανάδα και είναι υπεύθυνος τύπου του πανεπιστημίου της Γρανάδας. Από το 1976 εξέδωσε επτά ποιητικές συλλογές και τα ποιήματά του συμπεριλαμβάνονται σε αντιπροσωπευτικές ανθολογίες ποίησης της γενιάς του. Διάβασε το 2008 ποιήματά του στη Σύρο, όπου και παρουσίαστηκε το έργο του στο θέατρο Απόλλων.

ISLA DE CLARIDAD

No sabía que el tiempo avivara
con los años su antigua y alba lumbre.
Una cometa azul cegó la llama
y esa mano invisible que la guiaba.
Yacían las cenizas en estelas
de dolor, de orfandad, de olvido...
Flotaban las pavesas desoladas
por el cautivo cielo.
No sabía que el tiempo retornaba
a prodigar su fuego ensimismado.
Pero se hizo el prodigio.
Se abrió paso tu voz
como el sol que desnuda la colina,
como nieve encendiendo otra alborada:
lluvia feraz que absuelve la memoria.
Me emboscó en el silencio tu mirada:
isla de claridad, nocturno lago.
Y supe que los años a veces nos devuelven
tanta pasión naufragada en el aire,
tanto amor entregado al viento.
No sabía que el tiempo me llevaba
a ti, única verdad, hoguera y fuente.

ΝΗΣΙ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΟΤΗΤΑΣ

Δεν ήξερα ότι ο χρόνος θα ζωντάνευε
με τον καιρό την αρχαία, λευκή φωτοβολή του.

Ένας γαλάζιος χαρταετός θάμπωσε τη φλόγα
και το αόρατο χέρι που τον οδηγούσε.

Κείτονταν οι στάχτες σε σημάδια
πόνου, ορφάνιας, λησμονιάς...

Επέπλεαν τα αποκαϊδία της απόγνωσης
στον αιχμάλωτο ουρανό.

Δεν ήξερα ότι ο χρόνος επέστρεφε
για να επιδαφιλέψει την εσωτερική του φλόγα.

Αλλά έγινε το θαύμα.

Η φωνή σου άνοιξε το δρόμο
σαν τον ήλιο που ξεγυμνώνει το λόφο,
σαν χιόνι που φωτίζει μιαν άλλη αυγή:
βροχή γόνιμη που απαλλάσσει τη μνήμη.

Με παραμόνευε στη σιωπή το βλέμμα σου:
νησί της καθαρότητας, νυχτερινή λίμνη.

Κι ενόησα ότι τα χρόνια μερικές φορές μας επιστρέφουν
τόσο πάθος ναυαγισμένο στον αέρα,
τόση αγάπη παραδομένη στον άνεμο.

Δεν ήξερα ότι ο χρόνος με έφερνε
σε σένα, μοναδική αλήθεια, φωτιά και πηγή.

DEL COMERCIO CON LOS LIBROS

De frecuentar los libros,
de sobornar los días
con la triste moneda de unos versos,
queda un afán estéril.

De esa antigua pasión
por apresar el tiempo,
¿queda algo en estos versos
inútiles, gastados
como vieja moneda ya en desuso
con la que en vano
tratamos de comprar a la memoria
el fuego de otros días?
Solo quedan cenizas
donde latió la vida.

ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Από τη συχνή επαφή με τα βιβλία,
από τη δωροδοκία των ημερών
με τη θλιμμένη μονέδα κάποιων στίχων,
απομένει ένας άγονος ζήλος.

Απ' αυτό το πανάρχαιο πάθος
να αδράξουμε το χρόνο,
μένει κάτι σ' αυτούς τους ανώφελους,
ξοδεμένους στίχους
σαν παλιά μονέδα ήδη σε απόσυρση
με την οποία μάταια
προσπαθούμε να εξαγοράσουμε στη μνήμη
την φλόγα των περασμένων ημερών?
Απομένουν μόνο στάχτες
εκεί που έσφυζε η ζωή.

LECTOR DE RILKE

Del antiguo fervor por las palabras
ya me queda tan sólo la memoria
—poco recomendable—
de quien se supo joven,
dudosamente escrita en olvidados cuadernos
ajados por el tiempo.

Testamento y herencia, algunos versos raros,
oscuros, sin medida,
y un gastado puñal —a medio abrir el libro—
señalando la página
de la triste sentencia al fin cumplida:
«Los años envejecen juntamente
con nosotros y nuestras ilusiones».

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΤΟΥ ΡΙΑΚΕ

Από τον πανάρχαιο ζήλο για τις λέξεις
μου απομένει μονάχα η μνήμη
-όχι και τόσο αξιόπιστη-
εκείνου που ήταν κάποτε νέος,
διστακτικά γραμμένη σε ξεχασμένα τετράδια
φθαρμένα απ' το χρόνο.

Διαθήκη και κληρονομιά, κάποιοι παράξενοι στίχοι,
σκοτεινοί, δίχως μέτρο,
κι ένας φθαρμένος σελιδοδείκτης -στο μισάνοιχτο βιβλίο-
σημαδεύοντας τη σελίδα
του θλιμμένου αποφθέγματος εν τέλει ειπληρωμένου:
“Γα χρόνια γερνούν ταυτόχρονα
με μας και με τα όνειρά μας.”

EL AMOR Y LAS CIUDADES

Muchas veces soñaba tu ciudad,
y hasta llegé a perderme por sus calles
una noche de invierno
cuando supe de tanta soledad
y decidí buscarte
por encima de todo y contra todos.
En vano recorrí calles, plazas sin luz,
los viejos cines mudos
y los bares a punto de cerrar.
No te encontré. Contra lejanas rocas
rompía el mar su oscura cabellera,
gritándome tu nombre.
Hoy tú eres mi ciudad.
Bajo la lluvia, ciega más tu luz
y en los cabellos ponen su punto de maldad
las gotas por los rizos.
De regreso
inciertos como el alba,
mientras el agua borra los contornos
de otro tiempo escindido,
voy pensando tu cuerpo como un río
—el río que me arrastra de tu mano—,
tus brazos como dársena
en donde refugiarme herido.

Ο ΕΡΩΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΕΙΣ

Πολλές φορές ονειρευόμουν τη πόλη σου,
μέχρι που έφτασα να χαθώ στους δρόμους της
μια νύχτα του χειμώνα
όταν είχα ήδη επίγνωση της τόσης μοναξιάς μου
κι αποφάσισα να σε αναζητήσω
πάνω απ' όλα και ενάντια σε όλους.

Μάταια διέσχισα δρόμους, πλατείες δίχως φως,
περνώντας απ' τα παλιά βουβά σινεμά
κι απ' τα μπαρ την ώρα που έκλειναν.

Δε σε βρήκα. Πάνω σε απόμακρους βράχους
έσπαζε η θάλασσα τη σκοτεινή της κόμη
κραυγάζοντας μου τ' όνομά σου.

Σήμερα εσύ είσαι η πόλη μου.

Κάτω απ' τη βροχή, τυφλώνει περισσότερο το φως σου
και στα μαλλιά εναποθέτουν το σημείο της κακίας τους
οι σταγόνες μέσα απ' τις μπουύλες.

Στην επιστροφή
αβέβαιοι όπως η αυγή,
καθώς το νερό σβήνει τα περιγράμματα
ενός άλλου κομματιασμένου χρόνου,
αναπολώ το κορμί σου σαν ποτάμι
-το ποτάμι που με τραβάει απ' το χέρι σου-
τα χέρια σου σαν λιμάνι
όπου θα καταφύγω πληγωμένος.

LA VIDA VIEJA

*...esa parte de la vida
más allá de la cual no se puede pasar
con propósito de volver.*

Dante, *Vita Nuova*, XIV

Cuando pasen los años
y los días se tornen oscuros sin remedio
para quién nada espera de la vida,
yo elegiré quizás
ese extraño placer de vivir en hoteles
de ciudades fastuosas
que no tuve ocasión de conocer
cuando, joven aún, buscaba el cuerpo
placeres más intensos, el latido cercano
de tanta belleza perdida
y de aquella que pude retener,
dejándome cegado para siempre
con su luz tan efímera.

El placer de vivir en los hoteles
colmaría quizás esa vida desierta;
nómada, solitario y silencioso
de una ciudad a otra
intentando olvidar lo que no tuve,
mientras la juventud sigue pasando
frente a quien fue vencido por el tiempo.

Η ΠΑΛΙΑ ΖΩΗ

*... αυτό το κομμάτι της ζωής
πέρα απ' το οποίο δεν μπορείς να περάσεις
αν θες να επιστρέψεις.
ΔΑΝΤΗΣ, Νέα Ζωή, XIV*

Όταν περάσουν τα χρόνια
κι οι μέρες γίνουν αναπόφευκτα σκοτεινές
για 'κείνον που τίποτα δεν ελπίζει απ' τη ζωή,
εγώ ίσως να επιλέξω
αυτή την παράξενη απόλαυση του να ζω σε ξενοδοχεία
πολυτελών πόλεων
που δεν είχα την ευκαιρία να γνωρίσω
όταν, νέος ακόμη, αναζητούσε το κορμί
απολαύσεις πιο έντονες, τον οικείο παλμό
της τόσης χαμένης ομορφιάς
κι εκείνης που δεν μπόρεσα να συγκρατήσω,
αφήνοντάς με τυφλό για πάντα
με το φως της το τόσο εφήμερο.

Η απόλαυση του να ζω στα ξενοδοχεία
θα γέμιζε ίσως αυτή την έρημη ζωή·
νομάδας, μοναχικός και σιωπηλός
από τη μια πόλη στην άλλη
προσπαθώντας να ξεχάσω ό,τι δεν είχα,
ενώ η νιότη συνεχίζει να περνά
μπροστά απ' αυτόν που νικήθηκε απ' το χρόνο.

ANTONIO MACHADO

Estos días azules y este sol de la infancia.

A. M.

Este día de niebla que declina
supo del espejismo verdadero
—el sueño de la sombra, tan certero—
y la canción secreta que ilumina

el tiempo. Como lenta y terca espina
los años lo persiguen ya postrero,
cierra los ojos y ávido el sendero
se abre de nuevo azul: por él camina.

No recuerda su nombre ni la estancia,
si es la luz de los campos de Castilla
la que dora la tarde o si la luna,

enredada en jazmines de la infancia,
lo acerca hasta aquel patio de Sevilla.

La muerte es la nodriza que lo acuna.

ANTONIO MATSADO

Αυτές οι γαλάζιες μέρες κι αυτός ο ήλιος της παιδικής ηλικίας.

A. M.

Αυτή η ομιχλώδης μέρα που φθίνει
κάτι ήξερε από οφθαλμαπάτη αληθινή
-την ουτοπία της σιιάς, την τόσο ορθή-
κι απ' το μυστικό τραγούδι που φως δίνει

στο χρόνο. Σαν αγιάθι επίμονο κι αργό
τα χρόνια τον καταδιώκουν τελευταίο,
κλείνει τα μάτια και το μονοπάτι λυσσαλέο
ξανοίγεται και πάλι γαλάζιο: περνά απ' αυτό.

Δε θυμάται τ' όνομά του ούτε τον τόπο διαμονής,
αν είναι το φως των κάμπων της Καστίλλης
αυτό που το απόβραδο χρυσίζει

ή το φεγγάρι τυλιγμένο με γιασεμιά της ηλικίας της παιδικής,
που τον φέρνει κοντά σ' εκείνο το μεσαύλι της Σεβίλλης.

Ο θάνατος είναι η παραμύθη που τον νανουρίζει.

ΛΟΥΙΣ ΓΚΑΡΘΙΑ ΜΟΝΤΕΡΟ
LUIS GARCIA MONTERO

(Granada,1958)

Μετάφραση :Στέλιος Καραγιάννης
(Traducción: Stelios Karagiannis)

Ο Λουίς Γκαρθία Μοντέρο γεννήθηκε στη Γρανάδα και είναι καθηγητής της Λογοτεχνίας στο πανεπιστήμιό της. Θεωρείται ως ο βασικός εκπρόσωπος του ποιητικού κινήματος *η ποίηση της εμπειρίας*. Είναι ο διασημότερος ποιητής της γενιάς του και τα ποιήματά του μεταφράστηκαν στις περισσότερες ευρωπαϊκές γλώσσες. Από το 1980 δημοσιεύει ποιήματα, δοκίμια και μελέτες. Κάθε βιβλίο του είναι εκδοτικό γεγονός. Στα θεωρητικά του κείμενα προσπαθεί να συνδέσει την ποίηση της εμπειρίας με τον μοντερνισμό και τα σύγχρονα ευρωπαϊκά ρεύματα. Βραβεύτηκε με τις μέγιστες διακρίσεις για την ποίηση και τα δοκίμιά του. Ζει στη Γρανάδα και ταξιδεύει συχνά στο εξωτερικό δίνοντας διαλέξεις και συμμετέχοντας σε διεθνή φεστιβάλ ποίησης. Έχει εκδώσει πάνω από είκοσι βιβλία ποίησης και δοκιμίου, ενώ ποιήματά του εμφανίζονται σε όλες σχεδόν τις ανθολογίες της πρόσφατης ισπανικής ποίησης.

A FEDERICO, CON UNAS VIOLETAS (II)

Y recuerdo una brisa triste por los olivos

F.G.L.

Después
de la prisa cansada de los últimos trenes
nada vuelve. Sólo queda
tu rostro sobre Broadway
y es difícil, de tanta soledad,
cerrar los ojos sin dudar que existes.

Absurda
esta lengua de fuego que parte el horizonte,
que se extiende indomable sobre los corazones,
multiforme y herida,
que revienta y parece
la sonrisa forzada de una máscara rota.

Sola
la ciudad se disfraza en un escalofrío
y sus ojos te apuntan
lineados y ciegos
como un rastro de dientes que se olvide en los hombros.

Entonces
el alcohol es la sangre que desnuda los labios,
porque viene la noche,
porque llega la muerte sobre un brazo doblado
para dejarte a solas con tus años.

Triste por los olivos,
mientras Harlem entorna sus ventanas,
el tiempo es una brisa que ya nadie recuerda.

ΣΤΟΝ ΦΕΔΕΡΙΚΟ, ΜΕ ΚΑΠΟΙΕΣ ΒΙΟΛΕΤΕΣ (II)

και θυμάμαι μια θλιμμένη αύρα μες στους ελαιώνες
Φ. Γκ. Λόρκα

Ύστερα

απ' την κουρασμένη φούρια των τελευταίων τρένων
τίποτα δεν επιστρέφει. Μένει μόνο
το πρόσωπό σου πάνω απ' το Μπρόντγουαϊη
κι είναι δύσκολο, απ' την τόση μοναξιά,
να κλείσω τα μάτια χωρίς να αμφιβάλλω ότι υπάρχουν.

Παράλογη

αυτή η γλώσσα από φωτιά που χωρίζει τον ορίζοντα,
που απλώνεται αδάμαστη πάνω στις καρδιές,
πολύμορφη και λαβωμένη,
που εκρήγνυται και μοιάζει
με το βεβιασμένο χαμόγελο μιας σπασμένης μάσκας.

Μόνη

η πολιτεία μασκαρεύεται σε μιαν ανατριχίλα
και τα μάτια της σε στοχεύουν
καλυμμένα και τυφλά
σαν ένα σημάδι από δόντια που ξεχνιέται στους ώμους.

Τότε

το αλκοόλ είναι το αίμα που ξεγυμνώνει τα χείλη,
γιατί έρχεται η νύχτα,
γιατί φτάνει ο θάνατος πάνω σ' ένα διπλωμένο μπράτσο
για να σ' αφήσει μόνο με τα χρόνια σου.

Θλιμμένος μες στους ελαιώνες,

καθώς το Χάρλεμ μισοκλείνει τα παράθυρά του,
ο χρόνος είναι μια αύρα που πια κανείς δεν θυμάται.

ME PERSIGUEN...

Me persiguen
los teléfonos rotos de Granada,
cuando voy a buscarte
y las calles enteras están comunicando.

Sumergido en tu voz de caracola
me gustaría el mar desde una boca
prendida con la mía,
saber que está tranquilo de distancia,
mientras pasan, respiran,
se repliegan
a su instinto de ausencia
los jardines.

En ellos nada existe
desde que te secuestran los veranos.
Sólo yo los habito
por descubrir el rostro
de los enamorados que se besan,

con mis ojos en paro,
mi corazón sin tráfico,
el insomnio que guardan las ciudades de agosto,
y ambulancias secretas como pájaros.

ΜΕ ΚΑΤΑΤΡΕΧΟΥΝ...

Με κατατρέχουν
τα σπασμένα τηλέφωνα της Γρανάδας,
όταν βγαίνω να σε πάρω
και σ' όλους τους δρόμους είναι κατειλημμένα.
Βυθισμένος στη φωνή σου σαν κοχύλι
θα μου άρρεσε η θάλασσα μες από ένα στόμα
κολλημένο στο δικό μου,
να ξέρω ότι είναι ήρεμο από απόσταση,
ενώ περνούν, αναπνέουν,
κι αναδιπλώνονται
στο ένστικτο της απουσίας τους
οι κήποι.
Σ αυτούς τίποτα δεν υπάρχει
απ' τη στιγμή που σ' αιχμαλωτίζουν τα καλοκαίρια.
Μόνο εγώ τους επισκέπτομαι
για να ανακαλύψω το πρόσωπο
των ερωτευμένων που φιλιούνται,
με τα μάτια μου ακίνητα,
την καρδιά μου σταματημένη,
την αϋπνία που φυλάνε οι πολιτείες του Αυγούστου,
και τα ασθενοφόρα μυστικά σαν τα πουλιά.

CANCIÓN SUICIDA

No obedece el futuro,
ni el pasado obedece,
ni siquiera los días
contables del presente.

Tampoco las palabras
escritas obedecen.
Son un destino al margen,
unas canciones débiles,

como las caracolas
tocadas de cipreses
que dejan en el viento
las verdades sin suerte.

No obedecen las cartas.
La escopeta obedece
el enigma que sufren
los relojes de nieve.

Porque el tiempo es un curso
sin corazón ni leyes
que olvida las historias
y jamás obedece.

Obedeció el disparo
del suicida en la frente.
Allí, junto a sus cosas,
le obedeció la muerte.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

Δεν υπακούει το μέλλον,
ούτε το παρελθόν υπακούει,
ούτε καν οι μέρες
οι μετρημένες του παρόντος.

Ούτε οι λέξεις
οι γραμμένες υπακούουν.
Είναι ένα πεπρωμένο στο περιθώριο,
κάποια αδύναμα τραγούδια,

όπως τα σαλιγκάρια
τα χτυπημένα απ' τα κυπαρίσσια
που στον άνεμο αφήνουν
τις αλήθειες δίχως τύχη.

Δεν υπακούουν οι επιστολές.
Το τουφέκι υπακούει
το αίνιγμα που υποφέρουν
τα ρολόγια του χιονιού.

Γιατί ο χρόνος είναι μια ροή
δίχως καρδιά ούτε νόμους
που ξεχνά τις ιστορίες
και ποτέ δεν υπακούει.

Υπάκουσε η τουφειά
στο μέτωπο του αυτόχειρα.
Εκεί, μαζί με τα πράγματά του,
τον υπάκουσε ο θάνατος.

CANCIÓN EXTRANJERA

Pero las cosas han cambiado.
Míralas
en su desconocido firmamento.

Esta lámpara joven.
¿Qué soledad descubre su luz en el espejo?

Este vaso de agua.
¿Qué noche de verano comprende sus secretos?

Estas vigas azules.
¿Qué araña tejerá el dolor de sus cuentos?

El idioma dormido de las cosas
exige un corazón subtitulado
para contar los sueños.

Míralas,
hablándote despacio, igual que a un extranjero.

ΞΕΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Αλλά τα πράγματα έχουν αλλάξει.

Κοίτα τα

στο άγνωστό τους στερέωμα.

Αυτή η καινούρια λάμπα.

Ποια μοναξιά ανακαλύπτει το φως της στον καθρέφτη;

Αυτό το ποτήρι με νερό.

Ποια καλοκαιρινή νύχτα κατανοεί τα μυστικά του;

Αυτά τα γαλάζια δοκάρια.

Ποια αράχνη θα υφάνει τον πόνο της ιστορίας τους;

Η κοιμισμένη γλώσσα των πραγμάτων

απαιτεί μια καρδιά με υπότιτλους

για να αφηγηθεί τα όνειρα.

Κοίτα τα,

μιλώντας τους αργά, όπως σε έναν ξένο.

LA PRIMAVERA DE LA ESFINGE

Olvídate de mí si estás conmigo.

Podemos permitirnos este lujo
de abandonar los nombres,
porque el nombre es razón de los ausentes,
y nosotros estamos en la luz,
en el aire que corta las dulces siluetas,
en el tiempo que ordena las palabras
y en los escalofríos del jardín.
Incluso en la memoria que quiso ser presente.

Después vendrá el otoño
y volverán los nombres a los labios.

Apágame, viajero,
la luz cuando te vayas.
Recuérdame, lector,
al doblar esta página.

Η ΑΝΟΙΞΗ ΤΗΣ ΣΦΙΓΓΑΣ

Ξέχασέ με όταν είσαι μαζί μου.

Μπορούμε να επιτρέψουμε στον εαυτό μας αυτή την πολυτέλεια

του να εγκαταλείψουμε τα ονόματα,

γιατί το όνομα είναι αιτία των απόντων,

κι εμείς βρισκόμαστε στο φως,

στον αέρα που κόβει τις γλυκές σιλουέτες,

στο χρόνο που διευθετεί τις λέξεις,

και στις ανατριχίλες του κήπου.

Ακόμα και στη μνήμη που ήθελε να είναι παρούσα.

Ύστερα θα 'ρθει το φθινόπωρο

και θα επιστρέψουν τα ονόματα στα χείλη.

Σβήσε μου, ταξιδιώτη,

το φως όταν φύγεις.

Θυμήσου με, αναγνώστη,

όταν γυρίσεις αυτή τη σελίδα.

LAS RAZONES DEL VIAJERO

Está solo. Para seguir camino
se muestra despegado de las cosas.
No lleva provisiones.

Cuando pasan los días
y al final de la tarde piensa en lo sucedido,
tan sólo le conmueve
ese acierto imprevisto
del que pudo vivir la propia vida
en el seguro azar de su conciencia,
así, naturalmente, sin deudas ni banderas.

Una vez dijo amor.
Se poblaron sus labios de ceniza.

Dijo también mañana
con los ojos negados al presente
y sólo tuvo sombras que apretar en la mano,
fantasmas como saldo,
un camino de nubes.

Soledad, libertad,
dos palabras que suelen apoyarse
en los hombros heridos del viajero.

De todo se hace cargo, de nada se convence.
Sus huellas tienen hoy la quemadura
de los sueños vacíos.

No quiere renunciar. Para seguir camino
acepta que la vida se refugie
en una habitación que no es la suya.
La luz se queda siempre detrás de una ventana.

Al otro lado de la puerta
suele escuchar los pasos de la noche.

Sabe que le resulta necesario
aprender a vivir en otra edad,
en otro amor,
en otro tiempo.

Tiempo de habitaciones separadas.

ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΟΥ ΤΑΞΙΔΙΩΤΗ

Είναι μόνος. Για να συνεχίσει το δρόμο του
δείχνει αποτραβηγμένος απ' τα πράγματα.

Δε φέρει εφόδια.

Καθώς περνούν οι μέρες

και στο τέλος του απογέματος σιέφτεται τα όσα έγιναν,

τον συγκινεί μονάχα

αυτή η απρόβλεπτη ευστοχία

του ότι μπόρεσε να ζήσει την ίδια τη ζωή

στη σίγουρη τύχη της συνείδησής του,

έτσι, φυσικά, δίχως οφειλές ούτε σημαίες.

Μια φορά είπε έρωτας.

Γέμισαν τα χείλη του στάχτες.

Είπε επίσης αύριο

με τα μάτια του ν' αρνούνται το παρόν

και είχε μόνο σκιές να σφίξει στο χέρι,

φαντάσματα ως υπόλοιπο,

ένα δρόμο από σύννεφα.

Μοναξιά, ελευθερία,

δυο λέξεις που συνήθως βαραίνουν

τους λαβωμένους ώμους του ταξιδιώτη.

Για όλα αναλαμβάνει την ευθύνη, τίποτα δεν τον πείθει.

Τα χνάκια του έχουν σήμερα το κάψιμο
των κενών ονείρων.

Δε θέλει να παραιτηθεί. Για να συνεχίσει το δρόμο του
δέχεται να καταφύγει η ζωή του
σε μια κάμαρη που δεν είναι δική του.

Το φως μένει πάντα πίσω από ένα παράθυρο.

Απ' την άλλη μεριά της πόρτας
συμβαίνει ν' ακούει τα βήματα της νύχτας.

Ξέρει ότι του είναι πια αναγκαίο
να μάθει να ζει σε άλλη ηλικία,
σε άλλον έρωτα,
σε άλλο χρόνο.

Χρόνο χωριστών δωματίων.

Felipe Benítez Reyes
(Cadiz,1960)

Μετάφραση : Άννα Στεργίου
(Traducción: Ana Stergiou)

Ο Φελίππε Μπενίτεθ Ρέγες είναι μια από τις σημαντικότερες φωνές του κινήματος *η ποίηση της εμπειρίας* και μαζί με τον Λουίς Γκαρθία Μοντέρο έθεσαν τα θεωρητικά θεμέλια για την επικράτηση του κινήματος κατά τη δεκαετία του '80 στην Ισπανία. Είναι καταξιωμένος ποιητής, δοκιμιογράφος και πεζογράφος και η φημη του υπερβαίνει τα σύνορα της χώρας του. Βραβεύτηκε με τα σημαντικότερα βραβεία ποίησης και το έργο του μεταφράστηκε σε αρκετές ευρωπαϊκές γλώσσες. Αποτελεί σημείο αναφοράς όλων των θεωρητικών μελετών που εξετάζουν την επικράτηση του κινήματος *της ποίησης της εμπειρίας* της δεκαετίας του '80 και του '90 στην Ισπανία.

LA DIFERENCIA

Tú dando a una metáfora
su sigiloso espectro de sentido.
Tú cuidando ese ritmo, la cadencia
de sombra de tu verso, y a su música
dejando confiada la memoria.

Tú afanado en un verso que te exprese,
tú entre la oscura luz.

Mientras afuera
la vida se destroza en su esplendor,
inocente y rotunda, y en nada parecida
a ningún ejercicio de elegía.

Η ΔΙΑΦΟΡΑ

Εσύ δίνοντας σε μια μεταφορά
τη διακριτική απόχρωση του νοήματος.
Εσύ φροντίζοντας αυτό το ρυθμό, το τέμπο
της σιιάς του στίχου σου, και στη μουσική του
αφήνοντας εύπιστη τη μνήμη.

Εσύ δοσμένος σ' ένα στίχο που σε εκφράζει,
εσύ μέσα στο μαύρο φως.

Ενώ έξω
η ζωή συντριβεται μες στο μεγαλείο της,
αθώα κι απόλυτη, χωρίς σε τίποτα να μοιάζει
στηνοποιαδήποτε άσκηση ελεγείας.

LAS NIÑAS

Llegan con los tacones sucios del barro de los parques,
con un perfume espeso de flores venenosas.
Llegan con gafas negras, radiantes, despeinadas;
la noche las recubre con un palio morado.
Toman licores densos con aires de tragedia.
Tienen nombres de diosa, de colonia o de gato.
No son invulnerables a las historias tristes
y huyen de madrugada, como lunas esquivas.

ΤΑ ΚΟΡΙΤΣΙΑ

Φθάνουν με βρώμικα τακούνια απ' τη λάσπη των πάρκων,

μ' ένα άρωμα αψύ από δηλητηριώδη άνθη.

Φθάνουν με μαύρα γυαλιά, ακτινοβόλες, ξεχτένιστες·

η νύχτα τις σιεπάζει με μια πορφυρή εσάρπα.

Πίνουν δυνατά λικέρ μ' αέρα τραγωδίας.

Έχουν ονόματα θεάς, κολόνιας ή γάτας.

Δεν είναι άτρωτες στις θλιμμένες ιστορίες

και φεύγουν την αυγή, σα μακρινά φεγγάρια.

INFANCIA

El viento golpea la puerta
del cuarto siempre cerrado.

El viento llama a la puerta.

El viento quiere abrir
la puerta en que detiene su camino
ese caballo blanco con ojos de cristal.

El viento araña
la puerta con su garra de dragón errabundo.

Los sioux y comanches
van tensando sus arcos.

La paloma mecánica
mueve sus alas frías.

Pero el viento
derriba al fin la puerta.

Y deja ver
la habitación de sombra y amargura.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Ο άνεμος χτυπά την πόρτα
του δωματίου που 'ναι πάντα κλειστό.
Ο άνεμος αλυχτά στην πόρτα.
Ο άνεμος θέλει ν' ανοίξει
την πόρτα όπου ανακόπτει το δρόμο του
αυτό το λευκό άλογο με τα κρυσταλλένια μάτια.
Ο άνεμος γδέρνει
την πόρτα με νύχια περιπλανώμενου δράκου.
Οι Σιού και οι Κομάντσι
παν τεντώνοντας τα τόξα τους.
Το μηχανικό περιστέρι
κινεί τα κρύα φτερά του.
Αλλά ο άνεμος
γκρεμίζει στο τέλος την πόρτα.
Κι αφήνει να φανεί
το δωμάτιο της σιιάς και της πίκρας.

MISERIA DE LA POESIA

La lenta concepción de una metáfora
o bien ese temblor que a veces queda
después de haber escrito algunos versos
¿justifican una vida? Sé que no.
Pero tampoco ignoro que, aun no siendo
cifra de una existencia, esas palabras
dirán que quien dispuso su armonía
supo ordenar un mundo. ¿Y eso basta?
Los años van pasando y sé que no.
Hay algo de grandeza en esta lucha
y en cierto modo tengo
la difusa certeza de que existe
un verso que contiene ese secreto
trivial y abominable de la rosa:
la hermosura es el rostro de la muerte.
Si encontrase ese verso, ¿bastaría?
Tal vez no. Su verdad, ¿sería tanta
como para crear un mundo, para darle
color nuevo a la noche y a la luna
un anillo de fuego, y unos ojos
y un alma a Galatea, y unos mares
de nieve a los desiertos? Sé que no.

Η ΜΙΖΕΡΙΑ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ

Η αργή σύλληψη μιας μεταφοράς
ή αυτό το τρεμούλιασμα που κάποτε μένει
ύστερα από τη συγγραφή κάποιων στίχων,
δικαιώνουν μια ζωή; Ξέρω πως όχι.
Αλλά δεν αγνώω επίσης ότι, αν και δεν αποτελώ
αριθμό μιας ύπαρξης, αυτές οι λέξεις
θα μαρτυρήσουν ότι αυτός που ρύθμισε την αρμονία τους
ήξερε να ταξινομεί έναν κόσμο. Κι αυτό αρκεί;
Φεύγουν σιγά-σιγά τα χρόνια και ξέρω πως όχι.
Υπάρχει κάτι το μεγαλειώδες σ' αυτή τη πάλη
και κατά κάποιο τρόπο έχω
την ακαθόριστη βεβαιότητα ότι υπάρχει
ένας στίχος που περιέχει αυτό το ασήμαντο
και απεχθές μυστικό του ρόδου:
η ομορφιά είναι το πρόσωπο του θανάτου.
Αν έβρισκες αυτό το στίχο, θα αρκούσε;
Ίσως όχι. Η αλήθεια του, θα ήταν
αρκιτή να δημιουργήσει έναν κόσμο, για να δώσει
νέο χρώμα στη νύχτα και στη σελήνη
ένα δαχτυλίδι από φωτιά, και κάποια μάτια
και μια ψυχή στη Γαλάτεια, και κάποιες θάλασσες
από χιόνι στις ερήμους; Ξέρω πως όχι.

EL DIBUJO EN EL AGUA

Bien sabes que estos años pasarán,
que todo acabará en literatura:
la imagen de las noches, la leyenda
de la triunfante juventud y las ciudades
vivas como cuerpos.

Que estos años
pasarán ya lo sabes, pues son tuyos
como una posesión de nieve y niebla,
como es del mar la bruma o es del aire
el color de la tarde fugitivo:
pertenencias de nadie y de la nada
surgidas, que hacia la nada van:
ni el mismo mar, ni el aire, ni esa bruma,
ni un crepúsculo igual verán tus ojos.

Un dibujo en el agua es la memoria,
y en sus ondas se expresa el cadáver del tiempo.

Tú harás ese dibujo.

Y de repente
tendrás la sombra muerta
del tiempo junto a ti.

Η ΖΩΓΡΑΦΙΑ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

Ξέρεις καλά ότι αυτά τα χρόνια θα περάσουν,
κι όλα θα καταλήξουν στη λογοτεχνία:
η εικόνα απ' τις νύχτες, ο μύθος
της θριαμβευτικής νιότης κι οι πολιτείες
που τις ζήσαμε σαν κορμιά.
Ότι αυτά τα χρόνια
θα περάσουν το ξέρεις ήδη, αφού είναι δικά σου
σαν μια περιουσία από χιόνι και ομίχλη,
όπως είναι της θάλασσας η καταχνιά ή του αέρα
το χρώμα του σούρουπου που φεύγει:
υπάρχοντα του κανένα, που απ' το τίποτα
προέκυψαν και προς το τίποτα πάνε:
ούτε την ίδια θάλασσα, ούτε τον αέρα, ούτε αυτή την ομίχλη,
ούτε το ίδιο λυκόφως θα δουν τα μάτια σου.
Μια ζωγραφιά στο νερό είναι η μνήμη,
και στα κύματά της απεικονίζεται το κουφάρι του χρόνου.
Εσύ θα φτιάξεις αυτή τη ζωγραφιά.
Και ξαφνικά
θα 'χεις τη νεκρή σκιά
του χρόνου μαζί σου.

ELMERCADER

I

Extendía la herida roja de las manzanas,
la blanca herida de palomas.
Su mundo eran monedas invisibles.
La eternidad era su mundo
y ofrecía la tarde
en bandejas mojadas por la sangre del viento.

II

Cada tarde llegaba el mercader. Unas monedas
bastaban para ver feliz el rostro
de aquel que asesinaba las palomas
de aquel que mordió oscuro la manzana.

III

Nunca vimos su rostro y acaso lo besamos.
Andaba entre los jóvenes; velaba, verde y frío,
El sueño de doncellas, la vigilia de ancianos.
Estaba y no dormía. Su mano era de invierno.

IV

Vivir el otoño recordando ese mar
Y temiendo el invierno inacabable
hacía su visita
más grata y más amiga.Sin embargo,
nos traicionaba siempre,nos ofrecía objetos sin valor
a precios altos.Y en su comercio
pensábamos la vida avanzar más gloriosa.
Nunca nos avisó de los peligros.

V

Cada tarde llegaba el mercader
con nuevas baratijas.Ilusionados
en su encuentro corríamos y alegres.
Jarrones de cristal y blanco humo,
cuerpos,teselas,sobras...
Nunca nos mintió en vano:
era su juego eterno y era triste.
Al paso de los años nos amó con más fuerza.

Cada tarde llegaba el mercader,el tiempo
extendía las manzanas.

Ο ΕΜΠΟΡΟΣ

I

Άπλωνε την κόκκινη πληγή των μήλων
την λευκή πληγή των περιστεριών.
Ο κόσμος του ήταν άορατα κέρματα.
Η αιωνιότητα ήταν ο κόσμος του
και πρόσφερε το σούρουπο
σε δίσκους βρεγμένους απ' το αίμα του ανέμου.

II

Κάθε απόγευμα έφτανε ο έμπορος. Κάποια κέρματα
αρκούσαν για να δούμε ευτυχισμένο το πρόσωπο
αυτού που δολοφονούσε τα περιστέρια
αυτού που δάγκωσε σκοτεινός το μήλο.

III

Ποτέ δεν είδαμε το πρόσωπό του κι ίσως το φιλάμε.
Περπατούσε ανάμεσα στους νέους; Ξαγρυπνούσε ωχρός και κρύος,
Το όνειρο ήταν των παρθένων, η αγρύπνια των γέρων.
Ήταν εκεί και δεν κοιμόταν. Το χέρι του ήταν παγωμένο.

IV

Το να ζούμε το φθινόπωρο ενθουμούμενοι εκείνη τη θάλασσα
και φοβούμενοι τον ατέλειωτο χειμώνα

έκανε την παρουσία του
πιο ευχάριστη και πιο φιλική. Παρόλα αυτά,
Μας ξεγελούσε πάντα, μας πουλούσε αντικείμενα χωρίς αξία
σε υψηλές τιμές. Και στο εμπόριό του
σκεφτόμασταν ότι η ζωή κυλούσε πιο λαμπρή.
Ποτέ δε μας προειδοποίησε για τους κινδύνους.

V

Κάθε απόγευμα έφτανε ο έμπορος
με καινούρια μπιχλιμπίδια. Γοητευμένοι
τρέχαμε χαρούμενοι να τον συναντήσουμε
Κρυστάλλινα ανθοδοχεία και λευκός καπνός,
Σώματα, σιές, ψηφιδωτά..
Ποτέ δε μας ξεγέλασε χωρίς λόγο:
Ήταν το αιώνιο παιχνίδι του κι ήταν θλιμμένος.
Με το πέρασμα των χρόνων μας αγάπησε πιο δυνατά.

Κάθε απόγευμα έφτανε ο έμπορος, ο χρόνος
άπλωνε τα μήλα.

5 Ποιήματα της Ροζαλίας ντε Κάστρο 5 Poemas de Rosalía de Castro

Μετάφραση:ΣτέργιοςΝτέρτσας
(Traducción:StergiosNterchas)

Η Ροσαλία ντε Κάστρο (*Rosalía de Castro*, Σαντιάγο ντε Κομποστέλα, 24 Φεβρουαρίου 1837 — Παδρόν, 15 Ιουλίου 1885) ήταν Ισπανίδα συγγραφέας. Είναι μια από τις σημαντικότερες συγγραφείς σε γαλικιανή γλώσσα, ενώ μεγάλο μέρος του έργου της είναι στα καστιλιανικά. Θεωρείται η σημαντικότερη μορφή του Rexurdimento, της αναγέννησης της γαλικιανής γλώσσας και στις 17 Μαΐου, τη μέρα που δημοσιεύθηκε η συλλογή ποιημάτων της *Cantares gallegos*, γιορτάζεται η Ημέρα των Γαλικιανών Γραμμάτων. Έγραψε τα πρώτα της έργα στα καστιλιανικά, ενώ το 1863, ο σύζυγός της, κι αυτός σημαντικός εκπρόσωπος του Rexurdimento, δημοσίευσε χωρίς τη γνώση της τα ποιήματα *Cantares gallegos*. Τον επόμενο χρόνο δημοσιεύτηκε η συλλογή διηγημάτων *Contos da miña terra I*, και το 1880 η δεύτερη συλλογή ποιημάτων της σε γαλικιανή γλώσσα *Follas novas*. Όλο το υπόλοιπο έργο της είναι στα καστιλιανικά.

Τα ποιήματά της μελοποιήθηκαν από διάφορους μουσικούς όπως ο Emilio Cao, ο Amancio Prada και η Luz Casal. Στο Soundtrack της ταινίας *Mar Adentro* ακούγεται το ποίημά της *Negra Sombra* από τη συλλογή *Follas Novas*.

Cuando recuerdo del ancho bosque...

Cuando recuerdo del ancho bosque
el mar dorado
de hojas marchitas que en el otoño
agita el viento con soplo blando,
tan honda angustia nubla mi alma,
turba mi pecho,
que me pregunto:
«¿Por qué tan terca,
tan fiel memoria me ha dado el cielo?»

Όταν θυμάμαι απ' το πλατύ δάσος...

Όταν θυμάμαι απ' το πλατύ δάσος
τη χρυσαφένια θάλασσα
των μαραμένων φύλλων που στο φθινόπωρο
ταράζει ο αγέρας με πνοή απαλή,
τόσο βαθιά αγωνία συννεφιάζει τη ψυχή μου,
αναστατώνει το στήθος μου,
που αναρωτιέμαι:
« Γιατί να μου 'χει δώσει ο ουρανός
τόσο επίμονη, τόσο πιστή μνήμη;»

Son los corazones de algunas criaturas...

Son los corazones de algunas criaturas
como los caminos muy transitados,
donde las pisadas de los que ahora llegan,
borran las pisadas de los que pasaron:
no será posible que dejéis en ellos,
de vuestro cariño, recuerdo ni rastro

Είναι οι καρδιές κάποιων πλασμάτων...

Είναι οι καρδιές κάποιων πλασμάτων
σαν τους πολυσύχναστους δρόμους
όπου τα βήματα που φθάνουνε τώρα
σβήνουν τα βήματα αυτών που περάσανε:
δεν υπάρχει περίπτωση σε αυτούς να αφήσετε,
της στοργής σας ανάμνηση ούτε σημάδι.

Yo en mi lecho de abrojos...

«Yo en mi lecho de abrojos,
tú en tu lecho de rosas y de plumas;
verdad dijo el que dijo que un abismo
media entre mi miseria y tu fortuna.
Mas yo no cambiaría
por tu lecho mi lecho,
pues rosas hay que manchan y empronzoñan,
y abrojos que a través de su aspereza
nos conducen al cielo.»

Εγώ στο κρεβάτι μου από τριβόλια...

“Εγώ στο κρεβάτι μου από τριβόλια,
εσύ στο κρεβάτι σου από ρόδα και πούπουλα •
αλήθεια είπε αυτός που είπε πως μια άβυσσος
μεσολαβεί ανάμεσα στην μιζέρια μου και την καλοτυχία σου.
Αλλά εγώ δεν θα άλλαζα
το κρεβάτι μου για το κρεβάτι σου
γιατί υπάρχουνε ρόδα που λειιάζουν και δηλητηριάζουν
και τριβόλια που μέσα από την τραχύτητα τους
μας κατευθύνουν στα ουράνια.”

Nada me importa, blanca o negra mariposa...

Nada me importa, blanca o negra mariposa,
que dichas anunciándome o malhadadas nuevas,
en torno de mi lámpara o de mi frente en torno,
os agitéis inquietas.
La venturosa copa del placer para siempre
rota a mis pies está,
y en la del dolor llena... ¡llena hasta desbordarse!,
ni penas ni amarguras pueden caber ya más.

Τίποτα δεν με νοιάζει, λευκή ή μαύρη πεταλούδα...

Τίποτα δεν με νοιάζει, λευκή ή μαύρη πεταλούδα
είτε μου προαναγγέλλεις ευτυχίες είτε καινούργιες συμφορές,
γύρω από την λάμπα ή από το μέτωπο μου γύρω,
ας χτυπιέστε ανήσυχες.
Η θυελλώδης κούπα της απόλαυσης για πάντα
σπασμένη στα πόδια μου βρίσκεται,
και σε κείνη την πόνο γεμάτη-γεμάτη μέχρι που ξεχειλίζει!-
ούτε οδόνες ούτε πίκρες μπορούνε πλέον να χωρέσουν.

No subas tan alto, pensamiento loco...

No subas tan alto, pensamiento loco,
que el que más alto sube más hondo cae,
ni puede el alma gozar del cielo
mientras que vive envuelta en la carne.
Por eso las grandes dichas de la tierra
tienen siempre por término grandes catástrofes.

Μην ανεβαίνεις τόσο ψηλά, λογισμέ παράλογε...

Μην ανεβαίνεις τόσο ψηλά, λογισμέ παράλογε,
γιατί όσο ψηλότερα πάει κανείς τόσο πιο βαθιά γκρεμίζεται,
ούτε μπορεί η ψυχή τον ουρανό ν' απολαύσει
για όσο θα ζει τυλιγμένη στη σάρκα.
Γι' αυτό οι μεγάλες γήινες ευτυχίες
έχουν πάντα κατάληξη μεγάλες συμφορές.

Άδα Σάλας

[AdaSalas], 5 Ποιήματα

Traducción: Konstantinos Paleologos

(Μετάφραση: Κωνσταντίνος Παλαιολόγος)

Η Άδα Σάλας (Ada Salas) γεννήθηκε στο Κάθερες το 1965. Το 1987 κέρδισε το βραβείο «Juan Manuel Rojas» για την ποιητική της συλλογή *Arte y memoria del inocente* (έκδοση του Πανεπιστημίου της Εξτρεμαδούρα, 1988).

Το 1988 πήρε το πτυχίο της στην Ισπανική Φιλολογία από το Πανεπιστήμιο της Εξτρεμαδούρα. Την περίοδο 1990-92 δίδαξε στο Πανεπιστήμιο της Ανζέ (Γαλλία). Από το 1992 διαμένει στη Μαδρίτη, όπου εργάζεται ως καθηγήτρια στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το βιβλίο της *Variaciones en blanco* (εκδόσεις Hiperión, 1994) απέσπασε το 9ο Βραβείο ποίησης «Hiperión». Το 1997 εξέδωσε την ποιητική συλλογή *La sed* και το 2003 *Lugar de la derrota* (και οι δύο συλλογές από τις εκδόσεις Hiperión). Έχει εκδώσει ένα βιβλίο με στοχασμούς της περί της ποιητικής γραφής: *Alguien aquí* (Hiperión, 2005).

Το βιβλίο της *Esto no es el silencio* κέρδισε το 15ο Βραβείο «Ciudad de Córdoba-Ricardo Molina». Το 2009 οι εκδόσεις Hiperión εξέδωσαν, υπό τον *No duerme el animal*, το σύνολο του ποιητικού της έργου από το 1987 έως το 2003. Τελευταίο της βιβλίο, *Limbo y otros poemas* (εκδόσεις Pre-Textos, 2013).

No duerme el animal que busca
su alimento. Huele
y está tan lejos todavía
el aire de su presa.
Y vagará en la noche.
Con la sola certeza de su hambre.
Ciego

porque una vez ya supo

de ese breve temblor
bajo su zarpa.

Δεν κοιμάται το ζώο που αναζητά
την τροφή του. Οσμίζεται
αλλά είναι πολύ μακριά ακόμα
ο αέρας του θηράματός του.
Και θα περιπλανηθεί μες τη νύχτα.
Έχοντας μόνο τη βεβαιότητα της πείνας του.
Τυφλό

γιατί κάποτε ένοιωσε

εκείνο το αδιόρατο τρέμουλο
κάτω από τα νύχια του.

Es una piedra y mira
el tránsito ligero de las nubes
la curva de las ramas
la imposible
geometría del pájaro.

Es una piedra y muda
mira

la secreta impostura de todo movimiento.

(De *Lugar de la derrota*, 2003)

Είναι μια πέτρα και κοιτά
τα σύννεφα να περνούν ανάλαφρα
το κύρτωμα των κλαδιών
την ανέφικτη
γεωμετρία του πουλιού.

Είναι μια πέτρα που βουβή
κοιτά

τη μυστική απάτη της κάθε κίνησης.

(Από τη συλλογή *Τόπος της ήττας*, 2003)

Otros han transitado este desierto.

A tu derecha has visto
los despojos de un hombre
calcinado de sed. A tu izquierda
dejaste
a una mujer que aún
ardía en el delirio.

De muchos
escuchaste
palabras que alentaron
tu larga travesía.

De todos
aprendiste
que no hay rumbo posible.

Puede ser que las bestias acaben con tu cuerpo
o que el miedo te coma
y pretendas
volver
como si nunca hubieras emprendido el viaje.

El final será el mismo.

Así que no lamentes
la infinita distancia
el plomo inquebrantable que dibuja el silencio
y que nunca se acerca.

Si desfalleces
mira

a los ojos del buitre.

Habrás dejado

al menos

razón de tus cenizas.

Και άλλοι έχουν διαβεί αυτή την έρημο.
Στα δεξιά σου αντίκρισες
τα απομεινάρια ενός άντρα
απανθρακωμένου από τη δίψα. Στα αριστερά σου
άφησες
μια γυναίκα που ακόμα
φλεγόταν από παραφορά.
Από πολλούς
άκουσες
λόγια που σου 'διναν κουράγιο
στον ατέλειωτο δρόμο.
Από όλους
έμαθες
πως όλοι οι δρόμοι είναι αδύνατοι.

Είναι πιθανό τα θηρία να αφανίσουν το κορμί σου
ή να σε κατασπαράξει ο φόβος
και να θελήσεις
να επιστρέψεις
σαν να μην είχες ποτέ κινήσει γι' αυτό το ταξίδι.

Το τέλος θα είναι το ίδιο.

Γι' αυτό μην θρηνείς
για την ατέλειωτη απόσταση
για το άφθαρτο μολύβι που σχηματίζει η σιωπή
και που ποτέ δεν πλησιάζει.

Αν καταρρεύσεις
κοίτα
κατάματα τον γύπα.

Θα έχεις αφήσει πίσω σου
τουλάχιστον
την ανάμνηση της στάχτης σου.

Muchos años temblé bajo las sábanas
y era aquélla la forma del silencio y del miedo
oh negra soledad. Han cambiado
las cosas. No hace ruido
la noche
y consuelo a mi hija
-aunque algo de muy lejos traiciona
mis palabras-. Pero no calla el curso
oscuro
del sentido. Alguien clavó
entonces
una aguja en su centro.

No duerme el corazón.

Πολλά χρόνια έτρεμα κάτω από τα σεντόνια
και ήταν εκείνο το σχήμα της σιωπής και του φόβου
ω μαύρη μοναξιά. Έχουν αλλάξει
τα πράγματα. Δεν κάνει θόρυβο
η νύχτα
και παρηγορώ την κόρη μου
—αν και κάτι από πολύ μακριά προδίδει
τις λέξεις μου—. Δεν σωπαίνει, όμως, η σκοτεινή
ροή
του νοήματος. Κάποιος κάρφωσε
τότε
μια βελόνα στο κέντρο του.

Δεν κοιμάται η καρδιά.

*Estaba el anillo de la noche
solemnemente puesto en mi dedo*

Sophia de Melho Breyner

Yo entraba hasta la casa de la noche.

Me daba de beber

de su limpia placenta.

Con su lengua

curaba

la herida supurante

de la alucinación

el azul lejanísimo

que ardía

como piedra

en el centro del centro de detrás

de mis ojos.

Yo yacía a sus pies

y no era su trofeo.

No era madre ni diosa.

Era una soledad más sabia

que la mía

y en ella me deshice

tantas veces.

Se ha cerrado la noche.

Se ha cerrado la sombra

y vago

como una bestia exhausta

delante de las puertas de su reino.

(De *Esto no es el silencio*, 2008)

*Ήταν το δαχτυλίδι της νύχτας με
επισημότητα περασμένο στο δάχτυλό μου*

Σοφία ντε Μέλο Μπρέινερ

Διέσχιζα εγώ το κατώφλι του σπιτιού της νύχτας.

Μου έδινε να πιω

από τον καθαρό της πλακούντα.

Με τη γλώσσα της

γιάτρευε

την πυώδη πληγή

της παραίσθησης

το απόμακρο γαλάζιο

που φλεγόταν

σαν πέτρα

στο κέντρο του κέντρου πίσω

από τα μάτια μου.

Εγώ κειτόμουν στα πόδια της

αλλά δεν ήμουν το τρόπαιό της.

Δεν ήταν ούτε μητέρα ούτε θεά.

Ήταν μια μοναξιά πιο σοφή

από τη δική μου

και μέσα της χάθηκα

τόσες φορές.

Έκλεισε η νύχτα.

Έλθεισε η σιά
και περιπλανιέμαι

σαν εξαντλημένο θηρίο

μπροστά στις πόρτες του βασιλείου της.

(Από τη συλλογή *Αυτό δεν είναι η σιωπή*, 2008)

ΔΟΚΙΜΙΟ (ENSAYO)

Λουίς Μανουέλ ντε Φαραμινιάν Γκίλμπερτ

(Luis Manuel de Faramiñán Gilbert)

Ποιητικό Μανιφέστο (Manifiesto Poético)

Traducción: Stelios Karagiannis (Μετάφραση: Στέλιος Καραγιάννης)

Πολλές είναι οι διακλαδώσεις της ποιητικής εκδήλωσης που έχουν βαφτιστεί και αναβαπτιστεί με διάφορα ονόματα, τα οποία επιχειρούν να καλύψουν τα ποικίλα ρεύματα της αισθητικής σκέψης. Δε πρόκειται για μια σύγχρονη προσπάθεια; οι ποιητές, πέρα από τη δημιουργική τους μοναξιά ομοούσια του επαγγέλματός τους, προσπαθούν να συγκροτηθούν σε κινήματα που θα τους επιτρέψουν να δημιουργήσουν ομαδικές συνθέσεις εντός των οποίων θα μπορούν να ενσωματώσουν μορφές θεώρησης και γραφής της ποίησης.

Η αισθητική κατάπτωση που έχει υποστεί η κοινωνία των αρχών του XXI αιώνα και η σύγχυση στην οποία οδηγείται η τρέχουσα κοινότητα, μαζί με την απώλεια σεβασμού των βαθιών αξιών της ανθρώπινης κατάστασης, μας κάνουν να σκεφτόμαστε ότι η αλλαγή του αιώνα και της χιλιετίας αποδεικνύεται ιδιαίτερος τραυματική.

Ο XX αιώνας φαίνεται να ήταν ένας από τους πιο συγκρουσιακούς για την ανθρωπότητα γιατί ενσάρκωσε δυο παγκόσμιους αδελφοκτόνους πολέμους κι επέκτεινε τη γενοκτονία σε διεθνή κλίμακα. Θα μπορούσε κανείς να σκεφτεί ότι επρόκειτο για έναν αιώνα άκαρπο κι ημιτελή, αν λάβουμε υπόψη ότι γεννιέται με τον πρώτο Μεγάλο Πόλεμο και πεθαίνει με την πτώση του Τείχους του Βερολίνου. Ωστόσο, μαζί με την ωμότητα της εξέλιξής του, σηματοδομένη από το μίσος μεταξύ των εθνών, εκδηλώθηκαν επίσης εποικοδομητικές πρωτοβουλίες με σκοπό την υπεράσπιση και την εγγύηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων, της ισότητας των δυο φύλων, της μη διάκρισης των φυλών, της θρησκευτικής ανοχής, που έχουν προσπαθήσει να ανοίξουν δρόμο με τεράστια δυσκολία σε έναν αντιξοό κόσμο.

Σε αυτό το γενικό πλαίσιο των εξαντλητικών αντιφάσεων με το οποίο έχουμε εισέλθει στον καινούριο αιώνα αξίζει να θυμηθούμε τα κριτήρια που ο Πίκο ντε λα Μιράντολα εξέθεσε στο έργο του *Ομιλία για την Αξιοπρέπεια του Ανθρώπου* όταν η Αναγέννηση άφησε τον μεσαιωνικό σκοταδισμό, για να μας φέρει πιο κοντά σε μια βαθύτερη αναζήτηση της έννοιας του Ανθρωπισμού.

Η ωφελιμιστική σκέψη δεν έχει δώσει τους αναμενόμενους καρπούς κι η παρακμή της έχει αφήσει μια εξαντλημένη γενιά, χωρίς φανερό ιδεολογικό μέλλον. Ο άνθρωπος αναρωτιέται ξανά τι υπάρχει πέρα από τη δική του φύση, από που ερχόμαστε, που πάμε, γιατί πραγματοποιούμε αυτό το σύνολο ζωτικών εμπειριών και σε τι μας χρησιμεύουν. Σέρνουμε τα παλιά συμπλέγματα του προηγούμενου αιώνα, ακόμα και

της προηγούμενης χιλιετίας. Η Ανθρωπότητα πρέπει να βρει άλλους διαύλους έκφρασης που θα της επιτρέψουν να εκδηλώσει αυτό που κάθε άνθρωπος φέρει μέσα του και για αυτό η ποίηση είναι ένα βασίμιο εργαλείο.

Μέσα από την ποιητική παρόρμηση μπορούμε να σκίσουμε τα πέπλα του ασυνειδήτου και να ανακαλύψουμε, για εμάς και τους υπόλοιπους, την ουσία της ανθρώπινης κατάστασης. Γι αυτό το λόγο, είναι επείγον κι απαραίτητο να σχηματιστεί ένα αισθητικό κίνημα που μέσα από τη λέξη θα μεταγράψει τις εσωτερικές καταστάσεις, σε μια αναζήτηση της *“φυσικής υπερβατικότητας”*.

“Υπερβατικότητα”, γιατί δεν περιορίζεται ούτε συμβιβάζεται με το υλικό σύμπαν, αλλά προσπαθεί να ανασύρει *εκ βάθρων* τις αιτίες που γεννούν την υπαρξιακή και *“φυσική”* εξέλιξη γιατί δε βασίζεται σε φανταστικές καταστάσεις έκστασης, αλλά στη καθημερινότητα, δηλαδή στην καθημερινή άσκηση του ζην, με απλότητα και χωρίς υπερβολικές αντιδράσεις.

Η δύναμη της λέξης εντυπώνει στις ιδέες μια καταλυτική επίδραση που προκαλεί στο μυαλό του ανθρώπου σημαντικές αλλαγές, οι οποίες τον οδηγούν σταδιακά σε υψηλότερες συνειδησιακές καταστάσεις. Αυτή *“η σοφία του καθημερινού”*, του φυσικού, είναι το καλύτερο αντίδοτο κατά της αβεβαιότητας της απαρχής και του τέλους, επειδή στο εσωτερικό του κάθε ένα από μας βρίσκονται οι απαντήσεις στα μικρά και μεγάλα ερωτήματα κι η ποίηση είναι το κλειδί με το οποίο ανοίγουμε την κιβωτό που περιέχει τις πιο περίπλοκες έννοιες που εξηγούν την ανθρώπινη ύπαρξη.

Με αυτά τα εργαλεία πρέπει να προσεγγίσουμε τον XXI αιώνα, έναν αιώνα που πρέπει να εξορκίσει τις δυσμενείς επιδράσεις του προηγούμενου και να αναζητά στο βάθος κι όχι στην επιφάνεια, αν θέλει να μην αποτύχει ως εφήμερο σχήμα της ανθρώπινης εκδήλωσης. Δε θα πρέπει να εξετάζει εξονυχιστικά την υπερβατικότητα σε κλειστούς κύκλους, ούτε να διεισδύει σε λαβύρινθους της σκέψης που θα το κάνουν να περιπλανιέται άσκοπα, αλλά να βρει τα απλά κλειδιά του καθημερινού, με ανανεωμένη πνοή έτσι όπως χρειάζεται για να μπορέσει να φτάσει σε μια ανάταση, στην *«φυσική υπερβατικότητα»*.

Στέλιος Καραγιάννης
(Stelios Karagiannis)

Εγκώμιο του Juan Ramón Jiménez

(Elogio de Juan Ramón Jiménez)

Φλεγόμαστε από την επιθυμία
να πατήσουμε σε στέρεο έδαφος
και να βρούμε ένα απόλυτα
σίγουρο θεμέλιο που πάνω του
θα χτίσουμε έναν πύργο που θα
φθάνει στο άπειρο. Όμως το έδαφος
ραγίζει η γη ανοίγει
και μας αποκαλύπτει την άβυσσο.
Blaise Pascal

Όλα γίνονται και κερδίζονται στην ποίηση όταν ο άνθρωπος ονειρεύεται σαν θεός.
Όλα χάνονται μες στη φιλοσοφία όταν ο άνθρωπος σιέφτεται σαν επαίτης.
Παραφράζω αδέξια τον Hoelderlin για να θυμηθώ έναν άλλο «τρελό», τον «τρελό του Moguer», τον ποιητή Juan Ramón Jiménez, που τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ πριν πενήντα χρόνια γιατί ήταν ένας νεωτεριστής που αντιλαμβάνονταν την ποίηση ως ένα ανοιχτό πεδίο για καινοτομίες, και ως πηγή αθωότητας ώσπου του έλαχε στο τέλος να αγγίζει τη χριστιανική αγιότητα.

Τον φαντάζομαι θλιμμένο και σοβαρό, αξιοπρεπώς και κομψά ενδεδυμένο να μιλάει μπροστά σε ένα εκλεκτό και σοβαρό ακροατήριο για αυτή την άλλη μαγεία της ποίησης, που ο λόγος της θα έπρεπε να είναι λόγος αποκαλυπτικός της αλήθειας του όντος και της βαθύτερης μας πραγματικότητας. Τον ακούω να υποστηρίζει με πάθος, ότι η ποίηση δεν έχει κανένα νόημα, αν δεν μπορεί να κινητοποιήσει όλες τις ανθρώπινες αισθήσεις προς άγνωστες και αδοκίμαστες ως τη στιγμή της εκφοράς της κατευθύνσεις, εάν δεν αποβλέπει προς μιαν άλλου είδους ελευθερία, αντίπαλο δέος κάθε κοσμικής εξουσίας και σε μια σωκρατική δικαιοσύνη που να καταυγάζεται από το θεϊκό πλατωνικό φως.

Ένα αυγουστιάτικο ζεστό βράδυ, που περιδιάβαζα ολομόναχος στα ερημικά σοκάκια του Moguer, μου φάνηκε ότι τον άκουσα πίσω από έναν ασβεστωμένο μαντρότοιχο, να λέει χαμηλόφωνα σε μια ντυμένη στα λευκά μικρή ανδαλουσιάνα, τα

πρώτα θεϊκά λόγια που του είχε σφυριξεί λίγο πριν στο αυτί του η Πολύμνια, λόγια που έμελλε να επαναλάβουν στο πρώτο ραντεβού τους, μπροστά στην αγαπημένη τους, όλοι οι επίδοξοι εραστές του Moguer.

Α φίλοι, δεν είμαστε στον καιρό που ένας ρομαντικός ποιητής, θα αποφάσιζε να μπαρκάρει σε ένα υπερωκεάνιο, να διασχίσει μόνος του τον Ατλαντικό ωκεανό για να πάει να συναντήσει στη Νέα Υόρκη την άγνωστη Διοτίμα του, στον καιρό που η υπέρτατη πραγματικότητα ήταν για τους ποιητές το χαμόγελο ή το μειδίαμα μιας παιδίσκης, που τους έρχονταν από ένα ψηλό μπαλκόνι ή από ένα σιδερόφρακτο παράθυρο.

Ωστόσο θα έπρεπε να αναρωτηθεί κανείς. Όλα εκείνα τα στοιχεία του πάθους, της πίστης στον έρωτα, της λατρείας, της αθωότητας, της αφέλειας, της ανθρώπινης θυσίας για το υψηλό και το ωραίο, της έκστασης απέναντι στο θείο, που ένα καθαρό μυαλό, όπως το μυαλό του παγκόσμιου ανδαλουσιανού ακριούσε τότε να τα απορροφήσει και να τα μετασχηματίσει σε λυρική ποίηση, τι απέγιναν; Είναι δυνατόν να χάθηκαν, παρασυρμένα από τους ανέμους του μηχανοκρατούμενου καιρού μας και να μην έχουν κανένα νόημα πια, παρά μονάχα για τους μονομανείς επισκέπτες των λογοτεχνικών αρχείων?

Όχι, όχι. Παρ' όλο που η τεχνολογία του κοινωνικού και λογοτεχνικού κορεσμού, απειλεί σήμερα, περισσότερο από ποτέ, την ατομική και συλλογική μας ευαισθησία και μνήμη και τους τρόπους επικοινωνίας μας με το ωραίο και το θείο, ο άνθρωπος, δεν άλλαξε κατά βάθος και στα ενδότερα της ύπαρξής του, παραμένει και είναι, ένας μικρός «Θεός που επιθυμεί και επιθυμείται», που προσμένει το θαύμα, το θαύμα που έγινε απρόσιτο στις μέρες μας, που αναζητά εναγωνίως τα στοιχεία που θα το αναδείξουν, στοιχεία που ποτέ δεν έπαψαν να υπάρχουν.

Στην εποχή μας του λογοτεχνικού κορεσμού, της γενικευμένης κρίσης αξιών και της δικαιολογημένης απελπισίας των ποιητών και των συγγραφέων, ο κόσμος της ποίησης, μοιάζει με μια λησμονημένη από τους ανθρώπους φυλακή, όπου μέσα της χτυπιούνται και ουρλιάζουν κάποιες ανθρώπινες σκιές, χωρίς να βρίσκουν οι παράλληλοι μονόλογοι τους κάποιαν απάντηση ή ανταπόκριση από τον έξω κόσμο.

Στα παράθυρα αυτής της Βαβέλ των θεληματικά εγγλεισμένων, βλέπουμε πότε-πότε, να καθρεφτίζονται τα νεοφανή δεινά της λεγόμενης μετανεωτερικής μας εποχής, το άγχος για την επιβεβαίωση μιας ξεχωριστής ταυτότητας, της ταυτότητας του παραλογοσιμένου και κορεσμένου από τα σιουπίδια του πνεύματος ανθρώπου, η τρέλα, το κενό, η απόγνωση, η χυδαιότητα, το μηδέν.

Έτσι, σιγά-σιγά, στο πείσμα των ποιητών του πρόσφατου παρελθόντος, και αναζητητών ενός «επιθυμούμενου θεού», όπως οι Unamuno και Jiménez, απλώθηκε το κινιάμα του κορεσμού, του ψευδελίγραφου μοντερνισμού και του υπολογιστικού και μηδενιστικού ορθολογισμού, επάνω στη μουντή έκταση της ατομικής και συλλογικής φαντασίας όλων των επίδοξων δημιουργών των ημερών μας.

Οι φερέλπιδες ποιητές της εποχής μας, απόμειναν φιμωμένοι και κορεσμένοι από τις αλλεπάλληλες δόσεις μιας λογοτεχνικής παιδείας και μόρφωσης, που δεν παραπέμπει σε κανένα σύστημα αξιών, ανίκανοι να κατανοήσουν το πρόβλημα του σύγχρονου ανθρώπου και καταδικασμένοι να ενασμενίζονται με την κόλαση των αποπνευματοποιημένων τους πόθων, όπως οι τρόφιμοι μιας ψυχιατρικής κλινικής με το βούρκο της ψυχανάλυσης.

Κάτι χειρότερο: απόμειναν στερημένοι από τη μόνη δυνατότητα που πίστευαν ότι η απόρριψη των παραδοσιακών ηθικών και αισθητικών αξιών τους είχε προσπορίσει: την επιβεβαίωση μιας νέας πνευματικής ταυτότητας και της οντικής πλήρωσής τους, μέσω της εκφοράς ενός νέου ποιητικού λόγου. Βρισκόμαστε δυστυχώς σήμερα, αντιμέτωποι-εμείς οι υποτιθέμενοι αναζητητές του νεωτερικού ή μετανεωτερικού στοιχείου στον ποιητικό λόγο-με την πλήρη απογύμνωση του λυρικού εγώ, όχι από τα εκφραστικά του μέσα, τα ενδύματα της ποίησης, αλλά από το μυστικό του νόημα, που καθόλου δεν άλλαξε από την εποχή του Jiménez.

Τώρα που ο τόπος συνάντησης των ποιητών άλλαξε, και έγινε, από τόπος ανοιχτών διαλογικών στοχασμών, για το μυστήριο της ποιητικής έμπνευσης και δημιουργίας, τόπος θορυβώδινων συναντήσεων και συζητήσεων για το πρόβλημα της δημιουργικής γραφής, τόπος ανίας, και μηδενισμένων από την επιρροή της λογοτεχνίας του κορεσμού αξιών, απαιτείται, φαίνεται, αφού υπερβούμε τις εσχατιές της αποπνευματοποίησης, στην οποία μας οδήγησαν οι νέες θεότητες του μεταβιομηχανικού ορθολογισμού, να επαναστρέψουμε την πνευματική ζωή μας, προς το ιδεώδες της πλατωνικής αλήθειας, για να ξαναβρούν οι αισθήσεις μας τον απολεσθέντα παράδεισό τους, τη χαμένη τους πρωταρχή και αγιότητα.

Ο Juan Ramón Jiménez, που επέλεξε στη ζωή του να βαδίσει τη βασιλική οδό των αισθήσεων, των αισθημάτων και των συγκινήσεων, πληρώνοντας ακριβώς το τίμημα της μελαγχολίας και της τρέλας του, κατόρθωσε όπως όλοι οι μείζονες ποιητές αυτού του κόσμου, να πετύχει την δαιδαλική υπέρβαση της ψυχεδελικής πραγματικότητας στην οποία έζησε νέος και να βγει, μέσω της ποιήσεως, σε ένα σημείο, που δε βρισκόνταν ασφαλώς στη Νέα Υόρκη ή στο Πουέρτο Ρίκο, αλλά κάπου στην Ανδαλουσία, στην Ανδαλουσία του, εκεί όπου η μεταφυσική του εναρμονίστηκε με τον καλύτερο τρόπο με τη φυσική των τοπίων του ισπανικού Νότου.

Βλέπω και πάλι μπροστά μου τον Jiménez, γέροντα πλέον και καταβεβλημένο από την επάρατη νόσο και από την απώλεια της αγαπημένης του Ζηνοβίας, να διακηρύσσει, από την έδρα ενός αμερικάνικου πανεπιστημίου, την άποψή του για την επαναστροφή της δικαιοσύνης πάνω στον κόσμο, και για την πίστη του σε έναν μοναδικό Θεό, τον Ιησού, σε έναν Θεό, που ως άνθρωπος δεν έπαψε ποτέ να επιθυμεί και ως Θεός δεν θα πάψει ποτέ να επιθυμείται από τους ανθρώπους. Τον βλέπω να φωνάζει καταπρόσωπο της άπιστης εποχής του, όπως ο Πλάτωνας, όχι, δεν επιθυμώ τους θεούς που η λατρεία τους τελείται στο ημίφως των ανθρώπινων

αποπνευματοποιημένων πόθων, αλλά τον ένα και μοναδικό Θεό, τον Θεό που ηλατρεία του τελείται στο φως.

Οι άγγελοι και οι άγιοι της Ανδαλουσίας, απέβαλαν κάποια στιγμή τη δυτική σκυθρωπότητά τους και τραγούδησαν μέσα στην ποίησή του. Και οι ερωτευμένοι τραγούδησαν επίσης, μαζί με τα πουλιά του νερού και τις κρυστάλλινες τσιγγάνες. Μέσα σε κάθε στίχο του, βρίσκονταν ο άνθρωπος του Νότου, με τις ανατάσεις του και τις πτώσεις του, με τα μεράκια του και τα μαράζια του, με τις θλίψεις του και τις χαρές του, ένας κήπος από τα πιο ευωδιαστά λουλούδια, το ουράνιο τόξο με όλο το μεγαλείο των χρωμάτων του, και μια κιθάρα ή ένα ντέφι, το ντέφι της Πρεθιόσας, τα αναγκαία όργανα, οι σύντροφοι της ποίησής του, που έπρεπε να πάρουν τα λόγια του και να τα ταξιδέψουν, χίλια μίλια μακριά, ώσπου να έρθει το πλήρωμα του χρόνου και να αντηχήσουν πιο επιβλητικά, μέσα στην κοίλη μνήμη των ανθρώπων.

Σήμερα, που ταλαιπωρούμαστε από μια μόνιμη κρίση ταυτότητας, μια κατάσταση που συμβάλλει στην απώλεια του πνευματικού ελέγχου επί του εαυτού μας, και στη δημιουργία μιας γενικής νευρικότητας και ανησυχίας για το μέλλον του πνευματικού πολιτισμού και της λογοτεχνίας μας ειδικότερα, σήμερα, που το πνευματικό οξυγόνο που μας αναλογεί, το ξοδεύουμε σε αλλεπάλληλα μιμητικά έργα, ποιος μπορεί άραγε, να μας δείξει το δρόμο, για να εκμεταλλευτούμε με τον καλύτερο τρόπο εκείνο που κάποτε οι μικροί θεοί και οι άγιοι της Ανδαλουσίας, χάρισαν απλόχερα στον Jiménez, τη θείκη έμπνευση;

Ω φίλοι., ποιος ξέρει αν, και κατά πόσο, αυτή η κατηγορία του λυρικού εγώ που προσπαθούμε όλοι να επιβεβαιώσουμε, επειδή πιστεύουμε ότι είναι καλά θεμελιωμένη πάνω στη βάση του υποτιθέμενου ταλέντου μας, θα γίνεται δεκτή στο μέλλον; Μήπως έχει φτιαχτεί από μας για μας, για μια εσωτερική κατανάλωση; Άγνωστο.

Στις μέρες μας που ο άνθρακας πουλιέται για διαμάντι και το διαμάντι για άνθρακας, επιχειρήσα κι εγώ, να συγγράψω ένα μικρό δοκίμιο *πλήρους αντιστροφής των αισθητικών αξιών της λεγόμενης μετανεωτερικότητας*, όχι μόνο για να διασκεδάσω το αίσθημα της αποτυχίας και της δυσθυμίας που θρέφει τις συγρινήσεις μας και τις μεταστοιχειώνει σε *ποίηση του πνευματικού κορεσμού*, αλλά και για διεγείρω τη μνήμη σας, εγκωμιάζοντας ένα έργο και έναν ποιητή, που οι λέξεις και οι στίχοι του μας βοηθάν ακόμη για να ζήσουμε ως μικροί θεοί.

Ο τρόπος έκφρασης των ανθρωπίνων συναισθημάτων και των συγρινήσεων, που ωθούσαν και ωθούν τα δημιουργικά πνεύματα να διεκδικήσουν τη δάφνη του ποιητή, από την εποχή του Jiménez ως σήμερα, ασφαλώς δεν άλλαξε. Γινόταν και γίνεται με λέξεις. Αυτό που σίγουρα άλλαξε είναι το πνεύμα και η νοοτροπία της εποχής. Οι διεργασίες που οδήγησαν στο σύγχρονο *κοινωνικό και λογοτεχνικό κορεσμό* στον οποίο προηγουμένως αναφέρθηκα, είχαν ως αποτέλεσμα, την υπονόμηση των θεμελίων επί των οποίων στηρίζονταν η διαμόρφωση της ταυτότητας του λυρικού εγώ σε προηγούμενες περιόδους, όπως αυτή που συμπίπτει με την εμφάνιση των

μοντερνιστών ποιητών και φυσικά του Jiménez, με αποτέλεσμα, να είναι έκδηλη η επιθυμία και η νοσταλγία για την εμφάνιση μιας νέας αντίληψης για το λυρικό εγώ και το ποίημα, τόσο νέας όπως αυτή που εισηγήθηκε στην εποχή του ο παγκόσμιος Ανδαλουσιανός .

Για να είμαστε εξηγημένοι. Δεν ισχυρίζομαι ότι στις μέρες μας το λυρικό ποίημα (έμμετρο, γραμμένο σε ελεύθερο στίχου ή πεζόμορφο), θα πρέπει να συνεχίσει να γράφεται με τον τρόπο του Jiménez ή με τον τρόπο οποιουδήποτε άλλου ισάξιου με αυτόν ποιητή εκείνης της εποχής. Αυτό που ισχυρίζομαι σε τούτο το μικρό εγκώμιο, φόρο τιμής στη μνήμη του παγκόσμιου Ανδαλουσιανού, είναι ότι ακόμη και οι πιο ωμοί ρεαλιστές ποιητές των ημερών μας, καθώς κουβαλούμε τη λογοτεχνική χίμαιρα μας στους ώμους μας ,ή την Σισύφεια πέτρα μας ,βάζουμε μέσα στους στίχους μας και λίγο υπερπέραν!

Αν άραγε λειτουργούσαμε όπως λειτούργησε ο Jiménez, που φρόντισε να αντλήσει την έμπνευσή του από το πιο αυθεντικό μέρος του εγώ του και από μια εξωτερική πηγή, το θείο, για να κατορθώσει να εξουδετερώσει ως τον ύψιστο βαθμό το αρνητικό μέρος της πραγματικότητας που τον περιέβαλλε, ποια θα ήταν η εικόνα της ποίησης των ημερών μας?

ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ (POESIA NEOGRIEGA RECIENTE)

Τέσσερις Ποιητές (Quatro Poetas)

1. Δέκα Ποιήματα του Σταύρου Σταυρόπουλου

Σύντομο Βιογραφικό

Σταύρος Σταυρόπουλος

Ο **Σταύρος Σταυρόπουλος** γεννήθηκε στο Μοσχάτο το 1962. Σπούδασε στο Παρίσι κοινωνιολογία και στην Αθήνα δημοσιογραφία. Συνεργάστηκε με διάφορα έντυπα και εφημερίδες και υπήρξε για χρόνια κριτικός δίσκων και βιβλίου σε περιοδικά της εποχής. Στα τέλη της δεκαετίας του '80 συνεργάζεται με το περιοδικό "Αγκάθι".

Εργογραφία

"Διαμερίζομαι" 1983, εκδ. Βασδέκης

- "Το ροκ που παίζουν τα μάτια σου", 2002, β' έκδοση 2004, εκδ. Απόπειρα
- "Φως Γυναίκας" 2004, εκδ. Αστάρτη
- "Για όσο ροκ αντέχεις ακόμα" 2005, εκδ. Απόπειρα
- "Οι άλλοι που είμαι" 2007, εκδ. Μεταίχμιο
- "Τι γίνονται οι λέξεις όταν μεγαλώνουν" 2008, εκδ. Ελληνικά Γράμματα,
- "Unplugged" 2008, από τις εκδ. Ελληνικά Γράμματα εκτός εμπορίου
- "Δύο μέρη σιωπή, ένα μέρος λέξεις" 2009, εκδ. Μεταίχμιο
- "Ο έρωτας θα μας κάνει κομμάτια" 2010, β' έκδοση 2012, εκδ. Απόπειρα
- "Πιο νύχτα δεν γίνεται" 2011, εκδ. Οξύ
- "Μετά" 2012, β' έκδοση 2014 εκδ. Απόπειρα
- "Καπνισμένο Κόκκινο", 2013 εκδ. Σμίλη
- "Ολομόναχοι Μαζί", 2014, εκδ. Σμίλη
- "Ανθεκτικό Μαύρο", 2014, εκδ. Σμίλη (στον περιορισμένο αριθμό των 100 αντιτύπων και είναι εκτός εμπορίου)
- "Ο άνθρωπος έσπασε", 2015, εκδ. Γαβριηλίδης
- "Κατά τον δαίμονα εαυτού", 2015, εκδ. Σμίλη
- "Ασκήσεις Ύφους", 2015, εκδ. Βιβλιόραμα
- "Επίλογος", 2015, εκδ. Σμίλη (στον περιορισμένο αριθμό των 150 αντιτύπων και είναι εκτός εμπορίου)

6 Πεζά Ποιήματα

I

ΘΑ ΘΥΜΑΜΑΙ πάντα το πρόσωπό σου - ένα Βατερλότων ματιών. Δέρμα που τσακίζει, όπως σελίδα βιβλίου που σκοπεύεις να επανέλθεις. Τα φρύδια σηκωμένα στον ουρανό. Η δικαιολογία του στόματος είναι παγίδα. Στο κέντρο του σαγονιού είναι ζωγραφισμένη μιαελιά. Κάθεται μόνη της εκεί, από τότε, από τώρα, από πάντοτε· σαν κράτος που εγκατέλειψαν ξαφνικά οι πολίτες του. Θα θυμάμαι πάντα το πρόσωπό σου γιατί ήταν ένα πρόσωπο ημιτελές που έμεινε στα μπετά όταν όλα τα διπλανά είχαν πουληθεί. Ήταν όμορφο, νυχτερινό, απόκρημνο – ένας τόπος εξαντλητικής νηστείας. Μια οστεώδης κατάνυξη από αμαρτίες και αγιότητες. Και τα μάτια: Δύο καισαρικές τομές. Κάτι ανεπαίσθητες κορυφογραμμές φωτός. Ο χειρουργός πρέπει να ήταν τρελός. Κανείς ποτέ δεν τους έδωσε σημασία.

Θα θυμάμαι πάντα το πρόσωπό σου γιατί μου φέρνει στο νου τη θάλασσα. Έτσι θα το θυμάμαι πάντα: Ανεξάντλητο.

II

Το έτος που γεννήθηκε ο Φλομπέρ και ο Ντοστογιέφσκι, πέθανε ο Τζων Κητς. Εσύ γεννιόσουν κάθε πρωί με άσπρες μπλούζες, σε κάθε γωνιά, με κάθε τρόπο. Κι εγώ πέθαινα κάθε απόγευμα, σε κάθε τετραγωνικό μέτρο, πανικοβλημένος απ' τις χιλιάδες υποδιαιρέσεις σου.

Εσύ ξέσπαγες. Εγώ έσπαγα.

III

Τα στήθη σου έχουν βαρύνει απ' το γάλα: Δυο πέτρινα ζάρια ριγμένα πριν χρόνια υπέρ της μητρότητας· σαν πελώρια βέλη στο μεταξωτό πρωινό. Η ιστορία τους είναι εύθραυστη. Από κάπου εξέχει ένα ουράνιο τόξο· μοιάζει με χαρταετό.

Αν του πω πού είσαι, θα λιώσουν και τα επτά χρώματα. Εκεί στη Χαλκίδα, μέσα σ' έναν κουβά άχρηστα διαλυτικά. Παρατημένο στο δωμάτιο με τις αθλητικές εφημερίδες.

IV

Όλοι οι άνθρωποι γκρεμίζονται προς τα έξω· εσύ γκρεμιζόσουν προς τα μέσα. Κατέρρεες με έναν τρόπο που ήταν μεταδοτικός: συνοδευόταν από σπασμένες

οικογένειες. Όπως σε κάθε πτώση, εκείνο που μετράει είναι το πώς πέφτεις. Και κυρίως το πώς σπας. Πώς συμπεριφέρεται το σώμα σου ως κόσμημα της καθόδου.

V

ΕΡΧΕΣΑΙ καμιά φορά – σπάνια, αλλά έρχεσαι – μεσάνυχτα περασμένα. Δίνεις μία στην πόρτα και μπαίνεις· όπως τότε που επιστρέψαμε φωτεινοί με τα πλοία στα λιμάνια. Κάθεσαι ήσυχα στο κρεβάτι μου και με κοιτάς. Ένας σπασμένος καθρέφτης λιώνει ανάμεσα στους ώμους σου, εκεί όπου παλιά ήταν το πρόσωπό σου. Βλέπω μέσα του τον επίλογο του εαυτού μου. Άρχισα να γερνάω, βλέπεις, και έχω αποκτήσει άλλες συνήθειες. Κόβω το τσιγάρο, κόβω σελίδες απ' τα βιβλία, κόβω τα νύχια μου κάθε φορά. Προσπαθώ να κόψω δρόμο ξανά. Εσένα στάθηκε αδύνατον να σε κόψω. Τόσα χρόνια έτρεμε το χέρι μου κάθε φορά που πλησίαζε το νυστέρι. Κι ακόμα βρίσκομαι εδώ και σου μιλάω – δεν έχει σημασία που είναι η φωτογραφία σου – και ρωτάω τα νέα σου, και σου λέω οι άνθρωποι δεν μπορούν να ζουν, καταργώντας ο ένας τον άλλον. Φυσικά, δεν ακούς.

Σκέφτομαι ότι για να έρχεσαι, δεν είχες φύγει ποτέ. Πώς γίνεται όμως να ξεπορτίζουν οι φωτογραφίες;

VI

ΛΕΩΦΟΡΟΣ Μαραθώνος, Αρτοποιία-Ζαχαροπλαστική, «Ο Γέρακος». Πρωί. Μετά την πρώτη νύχτα στο Μάτι. Κρουασάν και τυρόπιτες. Είμαι ιδρωμένος, με κοιτάζεις. Δεν υπάρχουν και πολλά να δεις. Μόνο λέξεις. Η αλήθεια συχνάζει στα βλέμματα. Και τα δικά μας είναι ερωτευμένα.

Μυρίζει ανυπαρξία

Από τη συλλογή «Ο ΕΡΩΤΑΣ ΘΑ ΜΑΣ ΚΑΝΕΙ ΚΟΜΜΑΤΙΑ», Σταύρος Σταυρόπουλος, εκδόσεις Απόπειρα, Αθήνα 2010

ΦΘΟΝΟΣ

Δύσκολο φως σήμερα
Κανένα απολύτως σημάδι
Κοιμάμαι ξυπνάω κοιμάμαι ξυπνάω
Λέω ψέματα μόνο στον εαυτό μου
Στους άλλους πάντα αλήθεια
Γιατί είναι η τιμωρία που τους αξίζει

Επισκέπτομαι γκρεμισμένα σπίτια
Με τη βοήθεια ενός αλκοολικού
Με υποδέχονται σκουριασμένες μπουλντόζες
Το ποτάμι στην είσοδο παρακολουθεί
Φέτος οι παπαρούνες έγιναν πράσινες

Ένα όνομα σαν κατάρρα
Απλώνει τα νύχια του καταπάνω μου
Έχω τον ήλιο στο Σκορπιό
Δεν υπάρχουν σωστά και λάθος ονόματα
Ιδίως όταν πρόκειται για το ίδιο
Εκείνο της Αγίας Γραφής
Και της Σταύρωσης
Η μόνη λέξη της γλώσσας
Που δεν μπορεί να φθαρεί ποτέ
Είναι το όνομά σου

Συναντώ ακόμη φαντάσματα με καμπαρντίνες
Από το χθεσινό μέλλον
Ή το επόμενο παρελθόν
Γράφουν όπως ο ετερώνυμος του Πεσσόα
Εκείνος ο μασκοφόρος σκακιστής της Λισαβόνας
Που έκρυβε γράμματα

Στο Μαυσωλείο που ζεις
Χωρίς αλάτι
Με τη γη να μην περιστρέφεται πια

Η αίσθηση της απώλειας
Σιεπάζει τη μεγάλη άρνηση
Ενώ ο Καβάφης παρακολουθεί

Φοράω τα γυαλιά του
Για να σε βλέπω καλύτερα
Ή για να σε ξεχάσω
Η Αλεξάνδρεια είναι στις φλόγες
Υπάρχουν παντού μάσκες
Σε βαθμό ανθρωπότητας

Την έβγαλες από ντροπή
Κι έμεινε εκεί το μισό σου πρόσωπο
Κολλημένο
Μια μάσκα πεσμένη στα πόδια μου
Με ένα μάτι
Ένα αυτί
Μισή μύτη

Τη σήκωσα και την έβαλα στο ψυγείο
Αναλαμβάνοντας την ευθύνη

Είμαι πατέρας των περισσότερων σχολών σου

Αλλά δε συγγενεύω με καμία

08.04.2014

Από τη συλλογή «ΟΛΟΜΟΝΑΧΟΙ ΜΑΖΙ»,
Σταύρος Σταυρόπουλος, Αθήνα 2014, Εκδόσεις ΣΜΙΛΗ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αν διοργανώναμε μια συναυλία
Θα χόρευαν γύρω μας
Οι υπαίθριοι έρωτες ;
Θα έβγαζαν άσπρα κλαδιά
Στα παράθυρα των ματιών σου
Οι δερμάτινες φωνές των παιδιών ;

Θα γινόταν ποτέ η πόλη γιορτή
Από χρυσούς αρλεκίνους
Που εκτελούν ριψοκίνδυνα όνειρα
Εν αγνοία τους ;

Θα αρκούσαν λες
Τόσες δεύτερες ώρες
Για να ηλεκτροδοτήσουν
Τις παλιές περισπωμένες
Του έρωτα;

Κι αν ακόμα μας σημάδευε ο καιρός
Που τελείωσε
Αν ακόμα ισχύουν τα όμορφα ψέματα
Εν καιρώ λατρείας
Θα έτρεχες προς το μέρος μου
(Το μέρος που ποτέ δεν είχα)
Με όλα σου τα γενέθλια ;

Θα γινόςουν για μένα η πόλη
Που έχασε ξαφνικά το χρόνο
Μέσα απ' τις βαλίτσες της;
Θα έλεγες ποτέ
Αν υπήρχες
Στον κόσμο
Να πάψει επιτέλους

Να επιπλέει μέσα μου;

Η ΔΙΑΣΗΜΗ ΤΕΛΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Έχουν μία αιγλή θριάμβου
Αυτά τα ερείπια
Στερεώνουν το θάνατο
Σ' ένα διάσημο φως
Μετράω βυθούς και εξέρχομαι
Έτσι μόνος που έγινα
Και μάκρυναν τα μαλλιά μου
Και ξεκόλλησαν οι αχιβάδες απ' τα μάτια μου
Άσπρες σαν δροσοσταλίδες στα σύννεφα

Στο σαλόνι τα έπιπλα
Τα πήρε η θάλασσα
Κι εκείνο το παλιό κρεβάτι μας δε με χωράει πια

Λιγόστεψαν τα πόδια του
Και το στρώμα
Το φύλαξα κάποια στιγμή στο κεφάλι μου
Κάτω ακριβώς απ' τη φωτογραφία μας
Για να θυμάμαι
Πόσο μικρά μπορεί να είναι τα πράγματα
Όταν νομίζεις πως μεγαλώνουν

Ακόμα και η μουσική δεν ακούγεται
Κρατάει τις πόλεις που τεντώνονταν για να μας προλάβουν
Καθώς περνάγαμε
Υπάρχουν βλάβες τριγύρω
Σε όλες τις αυθαιρεσίες του κίτρινου
Πώς να ηχογραφήσεις τόσα τρομακτικά επιτεύγματα
Μέσα σε μια μόνο ηλικία;
Η κόλαση είναι μια ζωή χωρίς πρόσωπο
Για να σε συνηθίσω

Ο ουρανός
Ένας μεγάλος κρεμασμένος ναός
Κι εγώ ανάποδα
Χωρίς χέρια

Να κρατάω με λύσσα
Εσένα που δεν υπάρχεις
Στα δόντια μου

Για να μη μου πεθάνεις

Δεν έχω βρει ακόμα τον τρόπο
Να σ' αφήσω

Δεν ξέρω κι αν γίνεται

ΤΑ ΓΟΝΑΤΑ ΜΟΥ

Αυτές οι μέρες θα είναι δύσκολες
Νομίζεις ότι θα βρέξει
Αλλά είναι μόνο το τέλος του κόσμου
Ο αέρας που καπνίζει
Ανακυλώνει συνέχεια
Έναν παλιό θάνατο

Μια κιβωτός από ανόμοια είδη
Έμεινε στο κρεβάτι μου
Για να προσεύχονται
Τα γόνατά μου
Σαν ψάρια
Μέσα σε ένα αζεδιάλυτο δίχτυ

Πολλές καθημερινές συνήθειες
Σαν λεηλατημένα υπάρχοντα
Στέκουν αγνώριστοι φρουροί
Ενός θησαυρού
Που ξεκληρίστηκε

Ένας πλανόδιος μουσικός
Μου χάρισε κάποτε την κιθάρα του
Κρέμασα τις χορδές στο λαιμό μου
Και προχώρησα
Για την επόμενη Σταυροφορία

Ο καιρός των ανθρώπων τελείωσε
Είπα

Τώρα

Είναι η εποχή της πέτρας.

Από τη συλλογή «ΠΡΑΞΗ ΕΞΑΦΑΝΙΣΗΣ», Σταύρος Σταυρόπουλος, Αθήνα
2016, Εκδόσεις ΣΜΙΛΗ

2.Δέκα Ποιήματα του Αντώνη Σαρρηγιάννη

Σύντομο Βιογραφικό

Ο Αντώνης Σαρρηγιάννης γεννήθηκε στη Σάμο και εργάζεται στην Αθήνα ως καθηγητής Φυσικής. Στο χώρο της λογοτεχνίας εμφανίστηκε το 2001 με την ποιητική συλλογή ΓΡΑΠΤΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ. Μέχρι σήμερα έχει εκδώσει δύο ακόμα ποιητικές συλλογές: Τις ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ (2005) και την ΤΡΙΤΗ ΣΤΑΣΗ (2012). Τον Δεκέμβριο του 2005 ποιήματά του μεταφράστηκαν στα βουλγαρικά από τον Μορίς Ζογκόβ και δημοσιεύτηκαν στο περιοδικό ""Πλαμάκ"".

Τα τελευταία χρόνια υλοποιεί και παρουσιάζει στο εκπαιδευτικό κοινό όλης της χώρας την εργασία του ""ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ"", την οποία έχει τη δυνατότητα να προωθεί και μέσω της μόνιμης στήλης με τίτλο "Φυσικής πειράματα - Ποιητικά πειράγματα" που έχει στο επιστημονικό περιοδικό "physics news" της Ένωσης Ελλήνων Φυσικών.

Είναι μέλος της Διεθνούς Ένωσης Κριτικών Λογοτεχνίας (A.I.C.L.)

ΨΥΧΕΔΕΛΕΙΑ

Η ψευδαίσθηση
ξεπετάχτηκε
μέσα από τις άκρες των χειλιών σου...

Σειρήνα,
πλάνη,
όπως κι η αστραπή της πυγολαμπίδας
στο γρήγορο περπάτημά της
προς τα μεσάνυχτα...

Να με σκεφτόσουν
άραγε
τη νύχτα της βροχής των Λεοντιδών;...

Εγώ σε θυμήθηκα
κι ουράνιο τόξο χύθηκε
μέσα από το καντήλι της Παναγίας...

ΠΕΡΙΗΓΗΤΗΣ

Στις ξένες πόλεις...
Τα άγνωστα βράδια...
Στους δρόμους, στις πλατείες
και στα στέκια τους...

Γεμάτες φώτα
που δεν είναι δικά μας...

... όπως δεν είναι
οι χαρές τους

Αλλά ούτε
κι οι λύπες τους.

Δική μας είναι,
Η παράξενη αίσθηση

Το αλλόκοτο σκίρτημα
Μπροστά σε όσα υπόσχεται

Το χαμόγελο του Οδυσσέα.

Από τη συλλογή Γραπτά Μηνύματα

ΕΡΩΔΙΟΙ ΣΤΟ ΣΟΥΡΟΥΠΟ

Από μία φωτογραφία

Μενεξεδένια είναι η εναιώρηση.
Μαβιά απογείωση
σε ένα απροσδιόριστο όνειρο.

Εκεί, και μέσα στις τρεμόσβηστες αναλαμπές,
κάπου ψηλά,
έναν άνεμος
σας περιμένει,
να ανάψετε μαζί τον αποσπερίτη.

Κει πάνω λοιπόν,
χαρακωμένοι στις ρωγμές της έκστασης,
μελώστε με το λιοβασίλεμα,
το φίλημα του χρόνου.

ΑΠΕΓΚΛΩΒΙΣΜΟΣ

Πέρασες σιμά.
Φευγαλέο είδωλο
στον πλαϊνό καθρέφτη
τ' αυτοκινήτου μου.
Έφυγες ξανά
ακολουθώντας τα Καλοκαίρια
που τρέχουν.

Αλλ' έμεινε η φιγούρα σου
χλωμό αποτύπωμα
πάνω στη στοιχειωμένη
πάχνη του κατόπτρου...

Το μεσημέρι όμως,
όταν δεν θα 'χουν πια
πού να κρυφτούν οι σκιές,
θα κάψει ο ήλιος την πάχνη
και θα εξατμιστεί μαζί της
και η φιγούρα σου.

ΚΑΤΑΚΛΙΣΗ

Σε μεταλλικά γρανάζια
ο χρόνος κρέμεται.
Ο χρόνος φοράει πιτζάμα
και περιμένει
το νεύμα του Θεού
για να μας καταλύσει.

Στο μεταξύ
το τικ τακ συνεχίζεται.
Συχνά, πυκνά, μονότονα,
κι άλλοτε με μπουρλότα κρότους
ο χρόνος φοράει πιτζάμα
κι απ' τα ρολόγια
μας κοιτάζει επίμονα
προσδοκώντας να μας αποδομήσει.

Κι ο άνεμος τρέχει,
τα νερά τρέχουν,
Οι ήχοι απομακρύνονται,
η βαρύτητα επιμένει,
η εντροπία το χαβά της...

ΝΥΧΤΑ

Η νύχτα...
Σύμμαχος πιστός των σκιών.
Αλγεινή αδελφή
της χαράς και του θανάτου.
Με ρυτίδες
προσποιητής αθωότητας.
Ο υποβολέας της σιωπής
και της υπέρβασης.

Η νύχτα...
που δεν χαρίζεται
σε όσους
δεν είναι η ζωή γι' αυτούς.
Που σε καρτερεί στη γωνία
με την αστραφτερή κόψη της λεπίδας.

Τη νύχτα όλοι την ασχημονούν
γιατί είναι η θαλπωρή
των τρελών πουλιών.

Γιατί η κάθε νύχτα,
πριν ξημερώσει,
έχει στουπίσει στο μεθύσι
την ανυπαρξία.

Γιατί η νύχτα είναι
ο καιρός των γρούλων.

Από τη συλλογή *Διαθέσεις*

ANTIBARYTYHTA

Νιούτον, συγχώρεσε με!
Α. Αϊνστάιν

Σπονδή!
Στους αστερισμούς, τους άόρατους,
τους βαθιά τεταγμένους
στο οιονεί ανεπίλυτο αίνιγμα
της σκοτεινής ύλης.

Χαμηλότερα,
κάπου εκεί προς την Ανδρομέδα
το ατίθασο φως
μηχανεύεται τις πιο πολύτροπες πατέντες
για θαύματα.

Ακόμα πιο κάτω,
μια ξαστεριά προΐδεάζει
για ένα απίθανο χουνέρι
στη βαρύτητα.

Είναι απίστευτο το πώς
με λίγο ακόμα κρασί
και μ' ένα φουστάνι να πυρπολεί τη νύχτα,
αντί να σε τραβάει κάτω,
φτεροκοπάς!

Αχ Νεύτωνα,
και μένα, συγχώρεσε με!

ΑΓΑΠΗ

Του Απρίλη άνεμος,
η αγάπη χαϊδεύει τα σωθικά μου.

Πάντα εσύ το μοναχικό συννεφάκι
το μπηγμένο στη μυτερή κορυφή.

Εσύ, όπως τα κουδουνάκια απ' το κοπάδι,
που ασημώνουν τη γαλήνη.

Πάντα εσύ το δεντράκι στο φυτώριο
κι εγώ το κάλυμμά του
που στραφταλίζει στον ήλιο.

Είσαι το μακρινό φωτάκι στην ερημιά
κι εγώ η σιωπή της
που το αγιάζει.

Το βρεγμένο χορτάρι κι εγώ
η λάμψη του πάνω στα χαμομήλια.

Το αγίασμα που στάζει στο εκκλησάκι
και είμαι η λακκουβίτσα, να σε δεχτώ.

Η ανταύγεια των αστεριών
στης Μεγάλης Παρασκευής τα εξαπτέρυγα
και γίνομαι «δεύτε λάβετε φώς»
στην Ανάσταση.

Ένα γυμνό στο λόφο
ήμουνα κλαδάκι
και είσαι η Άνοιξη
που με γέμισες χυμούς.

Είσαι πάντοτε
η απέραντη Γη
και είμαι ο κεραυνός
που θα σε χορτάσει φορτία.

ΑΣΥΝΕΧΕΙΑ

Μετρήσαμε ξανά τις μέρες μας
και τις βρήκαμε εντάξει.

Δυο τρεις μόνο, που λείπανε,
μα δεν πειράζει...

Όσοχι! Κενό της μνήμης δεν ενέσκηψε,
και ούτε πρόκειται για χρονική διατάραξη.
Κείνες τις μέρες, απλά, δε υπήρξαμε!
'Η, μάλλον, δε υπήρχαμε
σ' αυτές τις συντεταγμένες.

Ουζάκι πίναμε
με κάτι παλαβά συννεφάκια,
δεκάτης ενάτης και εικοστής διάστασης γωνία,
έξω απ' τον χρόνο!

Από τη συλλογή *Τρίτη Στάση*

3.Δέκα Ποιήματα της Ελευθερίας Σταυράκη

Σύντομο Βιογραφικό

Η Ελευθερία Σταυράκη γεννήθηκε στον Βόλο. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα ως φιλόλογος στη Μέση Εκπαίδευση. Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια δημιουργικής γραφής και ποίησης χαϊκού. Η καταγωγή της από τη Ρεντίνα Καρδίτσας την ώθησε στη μελέτη της τοπικής ιστορίας της περιοχής. Έχει εκδώσει το βιβλίο "Ο ιστορικός Δήμος Ρεντίνας-Οδοιπορικό στο χρόνο" (των Ελ. Σταυράκη -Φ. Κρικζώνη). Η "Ιθαγένεια " αποτελεί την πρώτη ποιητική συλλογή της.

Μήδεια I

Καημένη μάνα

Ώρες ώρες απορώ μαζί σου. Τόσο αδύναμη, εσύ, που κάποτε το έσκασες απ' το παλάτι του πατέρα σου μαζί με το χρυσάφι του. Για τα μάτια ενός ωραίου Έλληνα ταξιδευτή.

Τόσο απρόβλεπτη. Σ' αγαπώ. Και σε λυπάμαι.

Οργώνεις τα δωμάτια σαν τρελή, τραβάς τα μαλλιά σου, γδέρνεσαι. Κι έπειτα στολίζεις όπως όπως την ασχήμια σου –μην τάχα κι έρθει εκείνος.

Μάταια. Ο πατέρας όπου να 'ναι φέρνει τη νέα γυναίκα του, από βασιλική γενιά και τούτη. Σε διατάζει να τη σέβεσαι –αλλιώς σε διώχνει αμέσως. Δεν έχει το θεό του – σε τρελαίνει.

Κι εσύ τον απειλείς τάχα με ύβρεις και κατάρες, πως θα του κόψεις το κορμί με το πιο ακριβό μαχαίρι.

Καημένη, μάνα. Αφού τον αγαπάς ακόμη. Ποτέ σου δε θα σήκωνες χέρι επάνω του. Όλα τα χρυσάφια γύρω μας εσύ του χάρισες με την καρδιά σου. Απόμεινες πάμφτωχη.

Μοναδική περιουσία σου, εμείς εγώ και ο αδελφός μου. Αρκέσου στην αγάπη μας, πιο πλούσια να γίνεις. Ή, αν αντέχεις, φύγε. Θα σε ακολουθήσουμε.

Δύστυχη, και τη ζωή μου θα 'δυνα για σένα.

Άλλη επιλογή δεν έχεις. Η τύχη και η δόξα σου εμείς,

εγώ και ο αδελφός μου.

Μήδεια II

Τα παιδιά μου έρχονται συχνά στο σπίτι

Παίζουμε το παιχνίδι

που αγαπούνε περισσότερο

Τις νύχτες κοιταζόμαστε

μάτια κόκκινα αμίλητα

κυνηγούν το παραμύθι

χαμένο μέσα μου

Τα ξεγελάω

με λόγια ξύλινα γλυκά

Απ' τα σπασμένα στόματα

ηχούνε οι ανάσες

κοροϊδία

Όταν βαριούνται

χορεύουνε πιασμένα χέρι χέρι

Με βάζουνε στη μέση

αδύναμη μικρή

πάνω μου ξερνάνε

ουρλιαχτά και όνειρα

φωνάζω -ησυχία επιτέλους!-

βιάζομαι να συγυρίσω

κάθε απόδειξη της ύπαρξής τους

Ποιον κοροϊδεύω άραγε;

Δεν ξέρω από παιδιά

Πανηγυρίζουν κρεμασμένα

στις τεντωμένες μου χορδές

ενώ τους εξηγώ

όσο πιο απλά μπορώ
ότι δε φταίω
που δεν αγάπησα ποτέ κανέναν
ούτε τον εαυτό μου
και τίποτε δικό μου
πριν κινδυνεύσω να το χάσω
-ή αφού το έχασα
Τους αρέσουνε οι δικαιολογίες
τις βρίσκουνε αστείες
τις αρπάζουν παίζουνε μαζί τους
τις σπάνε τις χαλάνε
για να διασκεδάσουν
Λίγο μόνο ησυχάζουν
Έπειτα ζητάνε κι άλλες

Πρώτη δασκάλα

Στο δρόμο της για το χωριό
ίσως φορούσε το μαύρο ταγεράκι
χλωμό μπλουζάκι χαμογελαστό,
τα μαλλιά σε σχήμα φωτοστέφανου

Μας άφησεστα δύσκολα
ανορθόγραφους
όσο μαθαίναμε τους χρόνους
της οριστικής απώλειας
Παρηγοριά μας
τα πρόσωπα αμέτρητα
του ρήματος θυμάμαι
φωνής παθητικής, μας έλεγε
Λάθος
Θυμάμαι
ρήμα φύσης ενεργητικής,
θα πει δημιουργώ αμύθητη
προσωπική περιουσία κεκτημένου χρόνου
Παραδείγματος χάριν
τη θυμάμαι
σκυμμένη στα τετράδια μιας ζωής
να σημειώνει τις παραφωνίες

να εντοπίζει τ' αγεφύρωτα κενά
στα διαλείμματα
να πίνει τον καφέ πικρό
απαρηγόρητη
να φεύγει
χωρίς προειδοποίηση,
τη θυμάμαι
ένα σπασμένο πόδι
πίσω της να σέρνει,
κάτι σαν ντροπή
σαν δικαιολογία.

Ψιλή Κυριότητα

Αποχαιρέτισε το σπίτι στο χωριό
έσφιξε στην παλάμη της βαθιά ρυτίδα
κληρονομιά της μάνας
που τη φόραγε στο μέτωπο περήφανη,
βαθιά στο χώμα είχε θάψει πόλεμο και πείνα
σπαρμένα κείτονταν χωράφια με τις γέννες της

Και πριν από κείνη
φιγούρες άγνωστης ζωής
μυθογεννά ο νους μου
Συναντιόμαστε
στο μέσον μιας πορείας βασανιστικής
στο γυναικείο σώμα
-πάντα λιωμένο στο καλούπι της ανάγκης
Η μία ταΐζει την άλλη
η μία χτυπάει την άλλη
μέχρι να γονατίσει
να μεταλάβει κι εκείνη
σώμα και αίμα μάνας
να ζητήσει συγχώρεση
για σύντομης χαράς μικρό κομμάτι

Σηκώνονται
συνεχίζουν το δρόμο τους
σιωπηλές αδίστακτες
στα χέρια σίδερο
κρατούν την απόφαση
να υποφέρουν
να κερδίζουν τη ζωή

να χάνουν τα παιδιά τους
να γεννούν τα παιδιά τους
βυθίζονται στο βούρκο της αγάπης
παραδομένες μέχρι πνιγμού
αμετανόητες
ακολουθούν η μια την άλλη
πιασμένες από χέρια τυφλά
οριστικά χαμένες
μα όχι ανύπαρκτες

Κληροδοτούν το μέλλον

Γελωτοποιός

Τα κουδουνάκια με ειδοποιούσαν πάντα πως ερχόταν

Δυο δυο σε κάθε του μανίκι

Κι ακόμη ένα μεγαλύτερο –στην άκρη στο καπέλο

Αμίλητη φασαρία πολύχρωμη

κόκκινο κίτρινο και μαύρο

πορτοκαλί με πράσινο. Και λίγο μαύρο

Πάντα υπήρχε λίγο μαύρο:

όσο δοκίμαζε τις πόζες του

άνοιγε τα σαγόνια

κατάπινε τους ώμους, τα πόδια, το καπέλο

τα χρώματα που έλιωναν στο στόμα

τέλος το λευκασμένο πρόσωπο

με το ζωγραφιστό χαμόγελο

Δεν ήθελα να τον κοιτάζω πια

να σπάσω μόνο ήθελα το επίμονο χαμόγελο

Ας σπάραζε

Θα ήταν πιο παρήγορο

Θα σήμαινε τουλάχιστον

Πως κάποτε οι ματιές μας

Πιασμένες χέρι χέρι

Μίλησαν για τον πόνο

Τα κουδουνάκια απομακρύνονταν πάντα τελευταία

Μέσ' το μυαλό μου τα ακούω να ηχούν ακόμη

σαν απειλή

Δεν ξέρω αν είναι από φόβο

ή από μια συνήθεια απλή

Ακόμα τον περιμένω

Αυτόπτης μάρτυρας

Την ιστορία τους μου αφηγήθηκαν τα ίδια τα πουλιά -αριετά χρόνια μετά το συμβάν. Γέρικα πια και με περίεργες συνήθειες, βυθισμένα σε μια ιδιόμορφη μοναξιά - ίσως λόγω της ψυχοσύνθεσης που διαμορφώνουν τα ζωικά είδη τα προορισμένα για μαζική κατανάλωση. Γαλοπούλες! Ποτέ μου δεν είχα σ' εκτίμηση το κρέας τους. Τα Χριστούγεννα στο σπίτι τρώμε συνήθως κοτόπουλο με κουκουνάκια και κάστανα ή χοιρινό στο φούρνο. Έσπευσα να το διευκρινίσω εγκαίρως –προς αποφυγήν παρεξηγήσεως- αποσιωπώντας ωστόσο τα σνίτσελ και τα φιλέτα γαλοπούλας σε περιόδους διαίτας. Φάνηκαν να ικανοποιούνται και να χαλαρώνουν λίγο.

Εκείνη τη μέρα, θυμήθηκαν, όλα έμοιαζαν να έχουν τελειώσει οριστικά. Ο μεγάλος αρσενικός κρεμασμένος ανάποδα, με τα πόδια σφιχτοδεμένα, ανέπνεε τις τελευταίες σταγόνες της εξοχής ιδρωμένης από την πρωινή ζέστη-ή έτσι νόμιζε, αν υποθέσουμε ότι οι οσμές αυτές δύσκολα θα μπορούσαν να διαπεράσουν την πηχτή ξινίλα του σιοτωμένου αίματος και να φτάσουν εγκαίρως μέχρι τη γραμμή παραγωγής. Λίγα μέτρα πιο πέρα μπορούσε να διακρίνει ήδη τα κορμιά σφαγμένα των δικών του, της γυναίκας και των παιδιών του – είχαν πολλά, τους άρεσε να γεννοβολούν. Εκείνη τη στιγμή τα μάτια του τρεμόπαιζαν, το λεπίδι που πλησίαζε σταμάτησε ακριβώς δίπλα στο λαιμό του, το μαρτύριο έπαιρνε παράταση: πάνω που σφράγιζε τα βλέφαρα με προοπτική αιωνιότητας, ένωθε να επιστρέφει σφοδρότερη η ζαλάδα του επικείμενου πόνου. Το κορμί του σφίχτηκε μια γροθιά απόγνωσης, τότε ήταν που συνάντησε το βλέμμα του γιου του, ένας απόμενε, τον έβλεπε καθαρά απέναντι, στην παράλληλη γραμμή παραγωγής, κρεμόταν ολοζώντανος ανάποδα - πλάι του σταματημένο το λεπίδι.

Θα πέθαιναν μαζί λοιπόν μόλις ερχόταν το ρεύμα. Οι μηχανές ακούστηκαν πάλι βραχνιασμένες, η δουλειά ξεκινούσε, αυτό ήταν, τα δυο πουλιά κρατήθηκαν για τελευταία φορά από τα βλέμματά τους. Το ρεύμα κόπηκε ξανά. Κάτι σοβαρό συνέβαινε, οι άνθρωποι πηγαινοέρχονταν και φώναζαν. Ένας ανάμεσά τους, παχουλός με μαύρο λιπαρό κεφάλι, σκουπίσε τα αίματα από τα χέρια στην ποδιά του, εσείς οι δυο, είπε μέσ' από τα δόντια, κάποια δύναμη θέλει να ζήσετε. Κι έκοψε τα σχοινιά. Πρώτα ο ένας, μετά ο άλλος έβλεπαν ξανά τον κόσμο απ' την καλή.

Ο άνθρωπος μετέφερε στην αυλή του τα πουλιά. Εκείνα τα Χριστούγεννα προτίμησε να φάει ψάρι – κι ήταν ήσυχος με τη συνείδησή του γιατί, όπως υποστήριζε, κάτι διέκρινε αλλιώς στο βλέμμα τους, ολοένα καθαρότερα κοιτάζανε σαν άνθρωποι που επέζησαν από μια συμφορά μεγάλη, ένα ολοκαύτωμα, ενώ η σωτηρία τους αποδείκνυε τη στέρεη δύναμη των καλών προθέσεων της τύχης.

Γιατί δευτερόλεπτα μετά το συμβάν η γραμμή παραγωγής συνέχισε απτόητη το ταξίδι της για μήνες, χρόνια, μέχρι σήμερα που μιλάμε. Όσο για τα δυο πουλιά, δεν έβγαλαν έκτοτε ποτέ τον ήχο αυτόν τον τόσο χαρακτηριστικό του είδους τους. Άσε που δεν παύουν να κοιτάζονται ακόμη και όταν τρώνε, ίσως και όταν κοιμούνται. Λες και ανά πάσα στιγμή μπορεί ν' απειλήσει το λαιμό τους μια αόρατη λεπίδα στο μη μετρήσιμο χρόνο μιας μεταφυσικής γραμμής παραγωγής. Τα ίδια πάντως ισχυρίζονται πως δε φοβούνται πια το θάνατο αλλά τη μοναξιά, αν τύχαινε ετούτη τη φορά σ' αυτή τη γραμμή παραγωγής η τύχη να πάρει πρώτα το κεφάλι τού ενός και έπειτα του άλλου.

Το κακομαθημένο

Το κοριτσάκι ακολουθούσε τη γυναίκα παρά τη θέλησή του - σε μια απελπισμένη προσπάθεια να τη σταματήσει είχε αφεθεί να κρέμεται με όλο το βάρος του από το μπράτσο της. Και έτσι εκείνη αναγκάζόταν πια να το σέρνει δαπανώντας όλα τα ψυχικά και σωματικά της αποθέματα στο δρόμο για το σπίτι.

Τα παιδικά μάτια μάτωναν από τη στεναχώρια. Πνίγονταν οι ανάσες μέσα σε λυγμούς, παραμορφωμένες από το παράπονο λιγοστές λέξεις κατάφεραν να υψώσουν το ανάστημά τους ανάμεσα σε άγριες φωνές και ξεσπάσματα κάθε είδους.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις η γυναίκα αγωνιζόταν να παραμένει ψύχραιμη. «Πρέπει να λογικευτείς», συμβούλευε το κοριτσάκι, «δεν μπορείς να κάνεις πάντα το δικό σου, κι εγώ κουράστηκα να τρέχω πίσω απ' τις επιθυμίες σου. Και μην αλλάζεις συνέχεια γνώμη. Με τρελαίνεις.»

Το κοριτσάκι αδυνατούσε να καταλάβει τη σιληρή συμπεριφορά, βασανιζόταν από αναπάντητες απορίες και ανεμπλήρωτους πόθους. Βέβαια, πού και πού, όταν η γυναίκα δεν άντεχε τις κλάψεις του το ξεγελούσε με κάποιο μικρό δώρο. Ωστόσο φρόντιζε πάντα να διαλέγει προσεκτικά ό,τι έκρινε εκείνη πως το παιδί είχε ανάγκη, χωρίς να υποχωρεί στις παράλογες απαιτήσεις που τόσο την άγχωναν.

Κάποτε η γυναίκα μεγάλωσε μέχρι εκεί που δεν παίρνει άλλο. Το κοριτσάκι δε μεγάλωσε ποτέ. Όταν η γυναίκα ρώτησε το κοριτσάκι αν τώρα πια, που την έβλεπε γριά και ανήμπορη, σκόπευε επιτέλους να σταματήσει να κλαίει, εκείνο έκλαψε πιο γοερά παρά ποτέ.

Δεσμοί αίματος

Κάθε πρωί

Αξημέρωτα σηκωνόταν από το κρεβάτι. Πριν οτιδήποτε άλλο ετοιμάζε ένα ζεστό τσάι στη σκοτεινή αιώμη κουζίνα. Το μετέφερε προσεκτικά στο μεγάλο τραπέζι. Τραβούσε μία καρέκλα-πάντοτε την ίδια- στη γωνία που του εξασφάλιζε πανοραμική θέα στο δωμάτιο.

Υπό την επήρεια της γοητείας του ύπνου έπιανε να μουτζουρώνει, να ζωγραφίζει, να σημειώνει λευκά χαρτιά μπροστά του χωρίς δεύτερη σκέψη, χωρίς να διακόπτει για κανένα λόγο την εργασία του, ήρεμος και συγκεντρωμένος. Μέχρι που το φως της μέρας τραβούσε τη σκανδάλη και σκότωνε τη μαγεία.

Τότε έπινε μια τελευταία γουλιά από το κρύο τσάι και τυλιγμένος στην πιο βαθιά ανάσα του χανόταν στο δρόμο για τη δουλειά.

Κάθε απόγευμα

Επέστρεφε στο σπίτι θολωμένος. Μετά το γεύμα –συνήθως σύντομο και λιτό- ξάπλωνε στον καναπέ, για λίγο. Αιώμη ζαλισμένος, αναζητούσε τις πρωινές μουτζούρες. Ανάμεσα σε πλήθος ασυναρτησιών και παραμορφώσεων διέκρινε τις μορφές τους. Άλλοτε ήταν γνώριμες άλλοτε άγνωστες παντελώς. Με τη μαλακή μύτη του μολυβιού ιχνηλατούσε προσεκτικά αναζητώντας να συμπληρώσει τα περιγράμματα -στο άγγιγμά του οι φιγούρες ριγούσαν, ζωντάνευαν λες και τις κούρδιζε. Ήταν όμορφα ν' ακούει τις ιστορίες τους. Κάθε βράδυ, ως αργά. Μέχρι που έπεφτε για ύπνο.

Ποτέ

Δεν αισθάνθηκε ιδιόρρυθμος. Γιατί γνώριζε πως έτσι μπορεί να συμβαίνει στον καθένα. Με τη διαφορά ότι οι περισσότεροι άνθρωποι, όπως και ο ίδιος πολλά χρόνια πριν, προτιμούν να θυσιάζουν στο κρεβάτι το διάστημα από την αποσύνθεση του ύπνου ως την ανάδυση πλήρως της συνείδησης. Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγουν τις αμήχανες συναντήσεις με παράξενα πλάσματα, περίεργες σκέψεις και βέβαια τις παραμορφωμένες χάρτινες φιγούρες – που στη δική του περίπτωση αποτελούσαν ένα είδος οικογένειας.

Βράδια Σαββάτου
άστεγοι
ανοίγουμε την πόρτα της αυλής
με συνθηματικό χαμόγελο
μας έμπαζε
σ' ένα παράλληλο σύμπαν
επισκέπτες
σημάδια, αναμνήσεις χρώματα και μυρωδιές
στο κάθε βήμα της
το σπίτι φύτρωνε καινούριο
κρατιόμασταν από τα μακριά μαλλιά της
φτάνουμε στον πυθμένα του σπιτιού
παλιά ζεστή κουζίνα
στη γλώσσα της ευαισθησίας
μεταφράζαμε λέξη τη λέξη
ταξίδια εμπειρίες χολωμένο χρόνο
μήπως καταλάβουμε την άρνησή της
να τραφεί με σάρκα
κι όμως να ψωνίζει του χασάπη
που 'χει τέσσερα παιδιά
για να μην κλείσει
να ψωνίζει του μπακάλη
κι ας πουλάει ακριβά
Κι ας γνωρίζει πως μόνη
δε θα καταφέρει
ούτε το σφάγιο να σώσει
ούτε τον χασάπη

Το μυστικό παιδί

Ο πατέρας δεν υπήρξε γενναιόδωρος
κρατούσε στις ντουλάπες του
πανάκριβα κρυμμένα χάρδια
λέξεις βαρύτιμες αγάπης
στα σεντούκια
κλείδωνε τις σκέψεις του

Τα βράδια κάπνιζε πολύ
και έπινε
Θα 'ταν καλύτερα
αν μας άφηνε
να πάρουμε το φόβο του μια βόλτα
απ' το χέρι
σαν τον μικρό μας αδελφό

Κι όμως αν μας έβλεπε
θα θύμωνε ο πατέρας
θα προσπαθούσε να μας απειλήσει
με όπλα ενηλίκου
να μας αιχμαλωτίσει
δεμένους χειροπόδαρα
με το καθήκον μας
να παριστάνουμε παιδιά
ενηλίκων γονέων

Γέννηση

Στα βρόμια του λιμανιού
Όπου η πόλη ξέπλενε τα όνειρά της
Απ' τη μεριά τού καταπράσινου βουνού
κατέβαιναν ποτάμι καβαλάρηδες
τον ύπνο μου ποδοπατούσαν μεθυσμένοι
Μαζί τους έμαθα
να ταξιδεύω στα θολά νερά
λυγίζοντας τα ρεύματα κουπιά
Ν' ακολουθήσω μου 'λεγαν
το πλοίο καθώς έφευγε
γεμάτο κωπηλάτες

Έχτισα το ταξίδι μου στη θάλασσα
-μοναδική περιουσία-
κι απόμεινα χωρίς πατρίδα

4.Δέκα Ποιήματα της Ελένης Σιγαλού

Σύντομο Βιογραφικό

Η Ελένη Σιγαλού γεννήθηκε το 1964 στα Ιωάννινα. Ζει και εργάζεται στην Πάτρα ως φυσικός στη Μέση Εκπαίδευση. Έχει εκδώσει τις ποιητικές συλλογές: «Το Αλφαβητάρι του βλέμματος» (Ηριδανός, 2013) και «Ιουλιού όχλησις και 61 ΧΑΪΚΟΥ» (Κουκούτσι, 2016). Συμμετέχει σε ανθολογίες και ποιήματά της έχουν δημοσιευτεί σε λογοτεχνικά περιοδικά (Πλανόδιον και Εμβόλιμον), καθώς και στην ιστοσελίδα τέχνης eyelands.gr. Έχει διακριθεί σε ποιητικούς διαγωνισμούς του eyelands.gr.

ΑΛΑΤΙ

Κι αν είναι θαύμα πως θα έρθεις
σαν το αλάτι να έλιωνε
στο στόμα του καιρού
η πίστη που μου λείπει.

ΡΟΔΙ

Η ευτυχία
σκάει σαν το ρόδι
αναπάντεχα!
Δεν αντέχεται
το βάρος
τόσο κόκκινου γέλιου,
ραγίζει το φλούδι
απ' τη γλύκα της γέννας.
Ανύποπτος πόνος:
Το κουκούτσι
κοιμάται στο δάγκωμα.

ΣΥΝΝΕΦΟ

Να έχεις την αβρότητα
του σύννεφου πάει να πει
ν'αδειάζεις όλο χάρη
από τα σωθικά σου.

Το βάρος σου
νερό να γίνεται και οξυγόνο,
ανάσα γης.

Κι έτσι αφήνεσαι
στο τίποτε που ήσουν πριν,
στο παν που είσαι τώρα.

Η ΟΜΠΡΕΛΑ

Ομπρέλα κόκκινη
έξω απ' την πόρτα
την κλειστή
του αγαπημένου
τι περιμένεις
έτσι ανάποδα ριγμένη;

Βαρέθηκες τις καταιγίδες
κι είπες να μάσεις άστρα;

ΜΝΗΜΗ

Στην άλλη όχθη πέρασες.

Το σώμα, αφής ενθύμιο.

Αλλότροπος καιρός μας έριξε

σε τούτο το Αλώνι

κι ο χρόνος ενεδός μας συντροφεύει.

Σταγόνες συμπυκνώθηκαν σιωπής

και σύννεφο ανάγκης μας σκεπάζει.

Τι έμεινε απ' το λίχνισμα της μνήμης;

Ένας μικρούλης άνεμος αγύρτης

σβήνει τα ίχνη με τις ζωές μας παίζοντας.

Μαύρη πεταλούδα σάλεψε κόντρα στο φως.

Μαύρη πομπή καταμεσήμερο

-βοή αλάλητη-

που τρύπησε κατάστηθα έναν Ιούλιο έφηβο.

ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Φέτος θ' απλώσω
Στο μπαλκόνι τη θάλασσα
Τα νησιά θα στεγνώσω
Στου ήλιου το σύρμα
Και θα σε ταξιδέψω
Ανάποδα μνήμη

Φέτος θα ξαπλώσω
Στο χώμα
Ν' ακούσω της ρίζας
Το ρίγος
Να ποτίσω της νύχτας
Τη δίψα
Με τον ιδρώτα
Τ' αδύνατου

Το κρυμμένο τριζόνι
Θ' αντέξω
Στο φως, στο φως
Θ' ασκητέψω
Στην αυλή μου
Καλοκαίρι θα κλέψω
Και θα μάθω κολύμπι
Στο απόθμενο Τραύμα.

ΕΦΤΑ ΙΟΥΛΙΟΥ

Μαυροπούλια

Στο κάμα της άμμου

Από του χρόνου

Το χάραγμα

Εφτά Ιουλίου

Αργά βήματα βουβά

Τα τζιτζίκια προβάρουν

Το απόλυτο τώρα

Κηδεία λεπτών

Ανεκλάλητων

Δάκρυ δε με λυτρώνει

Χάνω τα νύχια

Της μνήμης

Με τι θα σιάψω

Τη νύχτα;

ΑΝΟΙΞΗ

Αφίλητοι λεμονανθοί

Κοιμήθηκαν τον άνεμο

Πέρφτοντας

Στο κενό

Χιλιόμετρα λαχτάρας

Μακριά

Καρπίζουν νύχτες

Κόκκινες.

ΑΛΗΤΕΥΟΝΤΑΣ

Αλητεύοντας

Στης λήθης τη θάλασσα

Στου λάθους τη λάμψη

Στης νύχτας το ράγισμα

Στης νιότης την άψη

Στων άστρων τη γέννηση

Στου άνθους τη γνώση

Στην ήττα του τίποτα

Στου πένθους την πτώση

Μεστώνουν

Οι ώρες.

ΕΠΕΤΕΙΟΣ

Ο κήπος αστράφτει μες το φως.

Δεν μπορεί κάπου εδώ θα βρίσκεται

κάτι απ' την ύπαρξή σου.

Μπορεί και στο κουκούτσι του βερίκοκου

γεύση καλοκαιριού σε ιδρωμένη ανάμνηση.

Ήλιος τρυπάει τις σιές της πρώτης ηλικίας

της πρώιμης σιωπής.

Ξερολιθιές του Ιουλίου ορίζουν την ανάγκη μου.

Δεν μπορεί κάπου εδώ θα βρίσκεται

κάτι απ' το σχήμα του προσώπου σου

και πάνω του θα λιάζονται σαύρες της απουσίας.

Άνεμος απ' το πέλαγος τρυπώνει μες τους μύλους

γυρεύοντας το αρχαίο αίνιγμα ν' αλέθει στους αιώνες.

Και ποιος αλήθεια τυχερός θα δρέψει τη σοδειά τους;

Δεν μπορεί κάπου εδώ θα βρίσκεται

κάτι απ' την ηχώ σου.

Μια προσμονή λευκό ζωκλήσι

μια προσευχή θυμίαμα φωτός

μιαν αγκαλιά παρηγορία να στέρξει

για ένα «φοβάμαι» κι ένα «ευχαριστώ»

όπως αυτή που ολόγυρα τυλίγει

της Αμοργού το σώμα το αγέραστο

και μες του έρωτα το μπλε το σημαδεύει.

Βροχής λαχτάρα

Σε αδειανή λακκούβα

Καθρεφτίζεσαι

.....

Σώμα του θάμβους

Ανέγγιχτη θάλασσα

Δίκτυνα κόρη

.....

Μισή σελήνη

Πόσο σκοτάδι πίνει

Για να γεμίσει

.....

Πίκρα τ' Απρίλη

Στου χρόνου το ρήμαγμα

Ριγείς κι ανθίζεις

.....

Άνεμος μήνας

Μια θάλασσα μαίνεται

Στο άγγιγμά σου

.....

Κύμα το κύμα

Χορεύει και χάνεται

Η ηλιαχτίδα

.....

Στα άδεια κλαδιά

Απόδημα όνειρα

Φθινοπώριασε

.....

Η απουσία

Ποτίζει την αγάπη.

Άγριο οι καρποί

.....

Σύννεφο λευκό

Αν δε μαυρίσεις ρίγη

Βροχή δε ρίχνεις

.....

Πενθώ το χωρισμό

Προτού σε συναντήσω.

Πρόβα θανάτου

ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗΣ (CRITICA DE LA POESIA)

Βασιλική Κρυσταλλίδου

Παρουσίαση της ποιητικής συλλογής «Ιθαγένεια»

της *Ελευθερίας Σταυράκη*

Ποίηση κατεξοχήν της εμπειρίας, αν ως εμπειρία λογιέται κάθε ρηχή ή βαθιά χαρακιά, είναι η ποίηση της Ελευθερίας Σταυράκη στην *Ιθαγένεια*. Και είναι πολλές και κάθε είδους αυτές οι εμπειρίες, που επουλωμένες ή αιμορραγούσες, κραυγάζουν στους στίχους της. Μια μικρή σταχυολόγηση στίχων, θαρρώ, θα 'ναι αρκετή για να καταδειχθεί ο ισχυρισμός μου και η γκάμα εμπειριών. Οι καθοριστικές οικογενειακές σχέσεις, ο υπερρεαλισμός και το όνειρο, η κοινωνική θέση της γυναίκας και ο έρωτας κυριαρχούν στους στίχους.

Δύο ενότητες συγκροτούν την *Ιθαγένεια* και ο άξονας που τη διατρέχει είναι οι δεσμοί. *Εξ αίματος*, οικογενειακοί, καταγωγής δεσμοί στο πρώτο μέρος (γέννηση, παιδική ηλικία, νεότητα) *εξ αγχιστείας* δεσμοί με τις ύστερες επιλογές της ποιήτριας στο δεύτερο μέρος.

Να χαλαρώσει τους κρίκους αυτών των δεσμών που τη δένουν αλλά και ομφάλιοι λώροι που πρέπει να λυθούν είναι ο στόχος στην πορεία, για το πού θα βρει της ψυχής την ιθαγένεια, όπως και ο τίτλος της συλλογής.

Πώς πορεύεται σε αυτή την αναζήτηση ταυτότητας; Με ανάλυση ή και αυτοανάλυση - με όρους της ψυχολογίας- είναι η δική μου πρώτη σκέψη και αίσθηση από την ανάγνωση. Τι ζητάει να λύσει η ποιήτρια; Αν η αναζήτηση των πηγών ζωής είναι και πηγή της ποίησης, θαρρώ πως αυτό συμβαίνει και με την ποίηση της Ελευθερίας. Μια αναζήτηση για ανασύνθεση της ψυχής και της ζωής επιχειρεί σε αυτή τη συλλογή. Μια ανασύνταξη της ταυτότητας, ποιητικά όμως δοσμένης, ακόμα και στα λίγα πεζά ποιήματα που περιέχει.

Ψάχνοντας τα δακτυλικά αποτυπώματα του πρότερου βίου στην α' ενότητα επιστρέφει στο παρελθόν και συναντιέται πάλι με όλα όσα σημαδεύουν, πονούν, τραυματίζουν - και τον καθένα μας άλλωστε- με όλα τα ανθρώπινα της ζωής εν γένει. Ως προς αυτό και η ποίηση της Ελευθερίας είναι ειλικρινής και ανθρώπινη. Θα μου πείτε, αν έτρωγε λίγους λωτούς, θα ήτανε μια κάποια λύση ανακουφιστική. Χαρίζουν όμως οι λωτοί τη λήθη σε όλα αυτά; Επουλώνονται τραύματα, πληγές και απώλειες; Ή πόσο μπορούν να μείνουν ανολοκλήρωτες και ατακτοποιήτες οι κρίσιμες ηλικίες;

Έτσι, ξεκινώντας από το τρίτο κιόλας ποίημα της α' ενότητας, το ροζ, η ποιήτρια επιστρέφει στο παρελθόν και θυμάται λόγια μεγάλης πείρας ζωής, μια παρακαταθήκη που ενσταλάζει στην παλάμη της μια ανιούσα γυναικεία μορφή, μιας γιαγιάς ίσως. Είναι αυτή που προετοιμάζει την ποιήτρια για τα δύσκολα που επιφυλάσσει η ζωή. Πληγές δηλαδή και απώλειες που ματώνουν. Από το φως πάνω στο κόκκινο του αίματος προκύπτει και το ροζ του τίτλου:

«Τα μονοπάτια όπου βαδίζεις για να μεγαλώσεις/να' ναι σπαρμένα με πληγές
καλοδεχούμενες»/έλεγε και δίπλωνε/στην παλάμη μου μία σταγόνα φως./Να
καλοπιάνω, έλεγε, το κόκκινο./Ύπουλο χτύπημα στη φτέρνα της απώλειας.»

Κι έρχεται με το επόμενο ακριβώς ποίημα *Επίγνωση* να επιβεβαιώσει πόσο κόκκινο χρειάζεται για να ζήσει. Πόσες πληγωμένες κόκκινες μέρες πεταλούδες χρειάστηκε να καρφισώσει στη ζωή της.

«[...] Οι μέρες κόκκινες ανέβαιναν/στους τοίχους του σπιτιού/
που παρίσταναν τους πληγωμένους/κι όμως στον ήλιο χόρευαν/μέσα
τους/κατακόκκινη εγώ,/από ντροπή ή πάθος,/να ξέρω πως/για να ζήσω
χρειάζομαι/τόσες πεταλούδες νεκρές/τόσο κόκκινο»

Άλλο ερώτημα: αλήθεια πώς μεγαλώνουμε; Δύσκολα τα μαθήματα της ζωής. Κυρίως η μάνα και η δασκάλα μας τα παραδίδουν. Χρειάζεται, όμως –παρά την πολύχρονη μαθητεία μας- να περπατήσουμε χιλιόμετρα ζωής, για να διαμορφώσουμε τις αξίες και την υπεραξία της. Και πόσος άλλος, αλήθεια, χρόνος θα χρειαστεί για να διαπιστώσουμε τραγικά λάθη στις εγκατεστημένες πρακτικές, μέχρι να μεγαλώσουμε; Μας το λένε καθαρά τρία ποιήματα, που αφορούν στη σχέση μάνας-παιδιού, δασκάλας-μαθητή (*Υπεραξία, Γυναίκα, Πρώτη δασκάλα*):

Υπεραξία

Απέξω κι ανακατωτά. Διέταζε. Να πω το μάθημα./ Έτρεμαν τα πόδια μου - δεν
ένιωθα τις λέξεις./ Έτρεμαν τα πόδια της - μήπως αποτύχω,/ μήπως
αποτύχει./ Έσφιγγα το μάθημα στα δόντια, κι ας έβλεπα/ πόσο σφιχτά κρατούσε το
βιβλίο της ζωής μου/ ανάποδα.

Άλλη μια αναμέτρηση με τις κρίσιμες ηλικίες διαβάζουμε πάλι στους στίχους της πρώτης εξ αίματος ενότητας. Με την επιστροφή αυτή στην παιδική ηλικία η ποιήτρια επαναπροσδιορίζει τον εαυτό της. Την παρακολουθούμε με θέληση και υπομονή- μέσα από ένα σπασμένο καθρέφτη που προσπαθεί να σηκώσει στο ύψος του προσώπου της- να καταφέρει τελικά να δει καθαρά τον εαυτό της στον πρότερο βίο. Σε ώριμο πια στάδιο ζωής, έγκαιρα και με εκπληκτική δύναμη θέλει να επιστρέψει, να συμβιώσει πάλι και με ανάλογη ενσυναίσθηση μπαίνει στους ρόλους των προσώπων με τους εξ αίματος οικογενειακούς δεσμούς. Θέλει να ξαναζήσει τις παιδικές και της νεότητάς της τις εικόνες, τα πρόσωπα και τα συναισθήματα. Όλα δηλαδή, όσα τη σφράγισαν και όλους μας σφραγίζουν.

Στο πρώτο ποίημα της συλλογής, μέσα από υπερρεαλιστικούς στίχους, σαν «*μικρές θάλασσες*» τη βλέπουμε να αγκαλιάζει τα παιδικά χρόνια και με αγάπη να διασώζει τα

μικράτα της, με όλα τα κύματα και τα σύννεφά τους. «Αδέσποτα θα 'ταν ακόμη», όπως μας λέει στις μικρές θάλασσες.

Στο δεύτερο ποίημα *Γέννηση* δίνει καθαρά τον τόπο της ταυτότητας, την πατρίδα της, το Βόλο. Από τους μύθους της γενέτειρας, με τους Κενταύρους, τον Ιάσονα και την Αργώ στο μακρινό ταξίδι, από αυτούς πήρε το πρώτο μάθημα μέσα από τους μύθους, τότε που μικρή ακόμη τίποτα δε γνώριζε από ταξίδια ζωής. Κι έτσι, άμαθη και μονοσάνδαλη, αποφασίζει να κτίσει τη ζωή στη θάλασσα και ν' απομείνει τελικά χωρίς πατρίδα.

Άλλο κυρίαρχο θέμα στο εξ αίματος μέρος της συλλογής οι κεντρικές γυναικείες μορφές. Γυναίκα και η ποιήτρια, συναντιέται με ανιούσες προγονικές γυναικείες μορφές «στο μέσον πορείας βασανιστικής στο γυναικείο σώμα». Το ποίημα *Ψιλή Κυριότητα* (νομικός ο όρος φυσικά) αποτελεί μια εξαιρετική παρουσίαση του πώς κληροδοτείται παραδοσιακά η γυναικεία φύση ή μοίρα από γενιά σε γενιά:

«[...] Και πριν από κείνη/φιγούρες άγνωστης ζωής/μυθογεννά ο νους μου/
Συναντιόμαστε/στο μέσον μιας πορείας βασανιστικής/στο γυναικείο σώμα/-πάντα
λιωμένο στο καλούπι της ανάγκης /Η μία ταΐζει την άλλη
η μία χτυπάει την άλλη/μέχρι να γονατίσει /να μεταλάβει κι εκείνη
σώμα και αίμα μάνας/να ζητήσει συγχώρεση/για σύντομης χαράς μικρό
κομμάτι/Σηκώνονται/συνεχίζουν το δρόμο τους /σιωπηλές αδίστατες
στα χέρια σίδερο/κρατούν την απόφαση /να υποφέρουν /να κερδίζουν τη ζωή/να
χάνουν τα παιδιά τους /να γεννούν τα παιδιά τους /βυθίζονται στο βούρκο της αγάπης
/παραδομένες μέχρι πνιγμού /αμετανόητες/ακολουθούν η μια την άλλη /πιασμένες
από χέρια τυφλά/οριστικά χαμένες /μα όχι ανύπαρτες/ Κληροδοτούν το μέλλον»

Καταφεύγοντας και πάλι στο μύθο της πατρίδας (λίγο πειραγμένο) στα ποιήματα *Μήδεια I* και *Μήδεια II* μας δίνει τις δικές της εκδοχές για τη μυθική μορφή της γυναίκας και τη σχέση της με τα παιδιά. Στη *Μήδεια I* ο μονόλογος της μικρής κόρης προς τη μάνα δυνατός και παρηγορητικός, σαν από στόμα ενήλικο, δίνει έντονα το φόβο μιας πιθανής εγκατάλειψης ή και του ξολοθρεμού ακόμη.

Ενώ στη *Μήδεια II* η εξομολόγηση- με όρους ψυχανάλυσης- για τη σχέση μάνας Μήδειας με τα παιδιά της, βιώνεται τραγικά:

«[...] βιάζομαι να συγυρίσω/κάθε απόδειξη της ύπαρξής τους/Ποιον κοροϊδεύω
άραγε; /Δεν ξέρω από παιδιά /Πανηγυρίζουν κρεμασμένα/στις τεντωμένες μου
χορδές /ενώ τους εξηγώ/όσο πιο απλά μπορώ/ότι δε φταίω /που δεν αγάπησα ποτέ
κανέναν/ούτε τον εαυτό μου /και τίποτε δικό μου /πριν κινδυνεύσω να το χάσω/-ή
αφού το έχασα [...].»

Έρχομαι τώρα στο ερώτημα αν ο χρόνος, καθώς μεγαλώνουμε, μας αλλάζει. Είναι ένα ερώτημα, που ανακύπτει στην ποίηση της Ελευθερίας, και μας αφορά. Στα τελευταία ποιήματα της α' ενότητας, *Γυναίκα*, *Το Μυστικό παιδί*, *Whatif*, *Πρότερος βίος* και στο πεζό ποίημα *Το κακομαθημένο*, δίνεται η απάντηση στο πόσο έντονα διατηρείται το παιδί μέσα της, κακομαθημένο μα τόσο πολύ ευαίσθητο. Αλλά και με όλα όσα παραμένουν μέσα της/μας ριζωμένα: οι φόβοι, η απόρριψη, η απαίτηση ή ανάγκη για χάδια και αναγνώριση, για λίγη ενθάρρυνση ή επικοινωνία και εμπιστοσύνη, που ο καθένας χρειάζεται, για να μεγαλώσει:

«Αν μια μόνο φορά/ τολμούσες/ στο χέρι μου σφιχτά/ που δεν εμπιστευόταν/ -τώρα πιο πολύ-/ τ' αγγίγματα/ Αν αποφάσιζες/

να μου χαρίσεις /ένα πολύτιμο μπορείς /ένα μονάκριβο πιστεύω [...]

Στη β' ενότητα *Εξ αγχιστείας* συναντιόμαστε με αναγνωρίσιμα, οικεία βιώματα και όψεις της ζωής, σαν αυτά της ποιήτριας. Σε χρόνο ενεστώτα και πρώτο πρόσωπο πλέον, στο ποίημα *Περίπατος*, διαβάζουμε:

“Τριγυρίζω ανάμεσα /σε σιέψεις ετοιμόρροπες/ χορτάτο το κεφάλι/το στόμα μου στεγνό [...] /Πίσω από βαριές κουρτίνες/ επιθυμίες βραδυκίνητες /-με κρυφοκοιτούν[...]

Στο *Οξύμωρο* ζει το κρύο και τη μοναξιά σαν τους χειμώνες, εκλιπαρώντας να ανοίξει επιτέλους μια άνοιξη, μια αιθρία στη ζωή της. Πάντα, όμως, μετρώντας και υπολογίζοντας τα παλιά της λάθη σε κάθε καινούργια αρχή. Αλλού πανηγυρίζει μικρές κατακτήσεις «έστω λίγα εκατοστά κατακτημένου δρόμου εντός της» με στοιχείο να τρέχει πάντα διατηρώντας τ' όνειρο, στο ποίημα *Στοίχημα*.

Στα δυο ταξίδια στο ποίημα *Μέδουσα* μόνιμος -από παλιά- αντίπαλος και σε μια διαρκή πάλη ο φόβος. Μαζί του διαρκώς παλεύει. Όποιο παιχνίδι, όμως, κι αν επιστρατεύεται, στο τέλος βρίσκεται πάλι μπροστά στο ανέφικτο μιας πλήρους συμφιλίωσης με τον παλιόφιλο το φόβο της. Χωρίς να εγκαταλείπει την προσπάθεια, στο ποίημα *Σε πείσμα όλων*, χωρίς να την εγκαταλείπουν και οι φόβοι, ξέρει πλέον να περιμένει, παίρνει αποφάσεις, θέλει δίπλα της όμως το θάρρος και την τύχη, για να περάσει απέναντι και να τα καταφέρει σε πείσμα όλων των εμποδίων. Στα άλλα δύο, πραγματικά ωραία ποιήματα, το *Δελτίο καιρού* και τον *Γελωτοποιό* αντικρίζει κατά πρόσωπο την πραγματικότητα του εαυτού της για την πορεία και τις προοπτικές της ζωής. Στο *Δελτίο καιρού* η πρόβλεψη δε δίνει ξεκάθαρη διέξοδο, γιατί, αν και οι μέρες προβλέπονται νεφώδεις –με κάποιες άστοχες σαϊτιές καλοκαιρίας- κάπου εκεί στο όνειρο «της νύχτας τον παράλογο πυρήνα» εκεί θα τραφεί η ελπίδα για το μέλλον. «*Η αλήθεια θα επιβληθεί με δύναμη χρησμού*» έτσι τελειώνει, ποντάροντας φυσικά, στην παραβίαση κάθε αρνητικού δελτίου πρόβλεψης. Πάντα υπέρ του ονείρου:

Δελτίο καιρού

«Πυκνές νεφώσεις,/ διψασμένα μάτια θα γευτούν /την αγωνία της ζωής κρυμμένης /από τα σύννεφα /Κατά τ' άλλα,/ η μέρα αναμένεται χλωμή, κάπως αδύναμη /σαϊτιά στα σπλάχνα τ' ουρανού /που αστόχησε-και δεν αλλάζει τίποτα/ παραπατάει το ξύλινο τόξο / θα πέσει στα κεφάλια μας /
ξερνώντας χρώματα της ιριδας / πολύχρωμη η σκιά του θα συρθεί /
στα λασπωμένα σύννεφα/ θ' αναζητήσει να τραφεί/ βαθιά στις νύχτας τον παράλογο πυρήνα / η αλήθεια της /θα επιβληθεί /με δύναμη χρησμού»

Στο *Γελωτοποιό* υπέροχα αποδίδεται το τραγικό και κωμικό, όπως συνοδοιπόροι συμπορεύονται στη ζωή μας. Δείχνει μια εξοικείωση η ποιήτρια με την «*αμίλητη πολύχρωμη φασαρία*» στη λευκή χαμογελαστή μορφή του γελωτοποιού και το γνώριμο ήχο από τα κουδουνάκια του. Δεν αντέχει τέτοιου είδους απάλυνση του πόνου. Θέλει

να σπάσει αυτό το επίμονο χαμόγελο κι ας σπαράξει. Παρόλα αυτά πάντα τον περιμένει:

Γελωτοποιός

Τα κουδουνάκια με ειδοποιούσαν πάντα πως ερχόταν/ Δυο δυο σε κάθε του μανίκι/ Κι ακόμη ένα μεγαλύτερο –στην άκρη στο καπέλο/ Αμίλητη φασαρία πολύχρωμη/ κόκκινο κίτρινο και μαύρο/ πορτοκαλί με πράσινο. Και λίγο μαύρο/ Πάντα υπήρχε λίγο μαύρο:/ όσο δοκίμαζε τις πόζες του/ άνοιγε τα σαγόνια/ κατάπινε τους ώμους, τα πόδια, το καπέλο/ τα χρώματα που έλιωναν στο στόμα/ τέλος το λευκασμένο πρόσωπο/ με το ζωγραφιστό χαμόγελο/ Δεν ήθελα να τον κοιτάζω πια/ να σπάσω μόνο ήθελα το επίμονο χαμόγελο/ Ας σπάραζε/ Θα ήταν πιο παρήγορο/ Θα σήμαινε τουλάχιστον/

Πως κάποτε οι ματιές μας/ Πιασμένες χέρι χέρι/ Μίλησαν για τον πόνο/

Τα κουδουνάκια απομακρύνονταν πάντα τελευταία/ Μεσ στο μυαλό μου τα ακούω να ηχούν ακόμη/ σαν απειλή/ Δεν ξέρω αν είναι από φόβο/ ή από μια συνήθεια απλή / Ακόμα τον περιμένω

Στις επιλογές της Ελευθερίας Σταυράκη σημαντική θέση κατέχει και ο δεσμός της φιλίας. Βράδια πολλά στο ποίημα *Οδός Θεσσαλίας*, συναντήσεις με συνθηματικά χαμόγελα, γλώσσα ευαισθησίας στις κουβέντες, οι αναμνήσεις και κάτω στην κουζίνα μυρωδιές της επικοινωνίας. Εντυπωσιακός ο απόλυτος σεβασμός στις σχέσεις αυτής της φιλίας σε κάθε επιλογή, όπως της ζωόφιλης Ελευθερίας και της vegetarian φίλης, που αρνείται «να τραφεί με σάρκα/ κι όμως να ψωνίζει του χασάπη/ που 'χει τέσσερα παιδιά/ για να μην κλείσει». Σε κάθε βήμα της φίλης, το σπίτι της Οδού Θεσσαλίας ξεφυτρώνει καινούργιο.

Το β' μέρος κλείνει με ένα πεζό ποίημα σε τρία μέρη. Με αυτό κλείνει και η *Ιθαγένεια*. Ο τίτλος *Δεσμοί Αίματος*. Τι γυρεύουν οι *Δεσμοί Αίματος* στους *εξ αγχιστείας*; Τι σημαίνει αυτό; Έτσι διαλέγει η ποιήτρια να παρουσιάσει τον εαυτό της, δεμένο με δεσμούς αίματος με την ποίηση πλέον. Ολοκληρώνει έτσι τη συλλογή *Ιθαγένεια* κλείνοντας τους κρίκους των δεσμών αίματος και αγχιστείας. Στο κείμενο αυτό –για το πώς γράφεται η ποίηση– το γ' πρόσωπο είναι αρσενικό. Αυτό είναι μια επιλογή γενίκευσης της ανωνυμίας «ο εαυτός» της. Αυτόματη εδώ η γραφή. με τις αυτόματες κινήσεις που υπαγορεύει το υποσυνείδητο, όταν μουτζουρώνουμε χαρτιά, για να ανασυρθούν στο συνειδητό επίπεδο όλα όσα εν υπνώσει –στα όνειρα της νύχτας– προσπαθούν να ανασυνταχθούν στο πρωινό φως. Υπάρχει όμως κι αυτό το νορμάλ των άλλων ανθρώπων, που τόσο τους δυσκολεύει στην ανάγνωση του ποιητή με τα παράξενα πλάσματα, τις περίεργες σκέψεις και εικόνες που το υποσυνείδητο του υπαγορεύει. Ο ποιητής, εδώ η ποιήτρια της *Ιθαγένειας*, θα συνεχίσει να παλεύει και να ζωγραφίζει σε στίχους τις φιγούρες των ονείρων της, που είναι κάτι σαν οικογένεια γι' αυτήν. Αυτό θα γίνεται αδιαλείπτως, εσαεί, όσο κι αν φαντάζει στα μάτια των άλλων ως αθεράπευτη ιδιορρυθμία. Έτσι γράφεται η ποίηση, μουτζουρώνοντας ακατάπαυστα

σχέδια στο χαρτί, αφήνοντάς τα να μιλήσουν ελεύθερα (ή και όπως περιγράφεται η δουλειά του ποιητή στα δύο άλλα ποιήματα *Οίστρος* και *Προφήτης ποιητής*):

[...]Ποτέ

Δεν αισθάνθηκε ιδιόρρυθμος. Γιατί γνώριζε πως έτσι μπορεί να συμβαίνει στον καθένα. Με τη διαφορά ότι οι περισσότεροι άνθρωποι, όπως και ο ίδιος πολλά χρόνια πριν, προτιμούν να θυσιάζουν στο κρεβάτι το διάστημα από την αποσύνθεση του ύπνου ως την ανάδυση πλήρως της συνείδησης. Με αυτόν τον τρόπο αποφεύγουν τις αμήχανες συναντήσεις με παράξενα πλάσματα, περίεργες σιέψεις και βέβαια τις παραμορφωμένες χάρτινες φιγούρες – που στη δική του περίπτωση αποτελούσαν ένα είδος οικογένειας.

Οι λέξεις στους στίχους της *Ιθαγένειας* μας μεταφέρονται κατά γράμμα μεταξύ τους δεμένες στο νόημα και βέβαια ποιητικά δοσμένες σε λεκτικά σύνολα στους άστικτους στίχους, άλλοτε μεταφορικά, άλλοτε υπαινικτικά κι άλλοτε παγωμένες στην κυριολεξία. Πάντοτε, όμως, καλοδιαλεγμένες, για να υπηρετήσουν τον ποιητικό λόγο.

Τέλος, στους ψεύτες καιρούς που ζούμε, η Σταυράκη με πολλή αλήθεια και καθαρότητα πλάθει και αναπλάθει το δικό της κόσμο.